

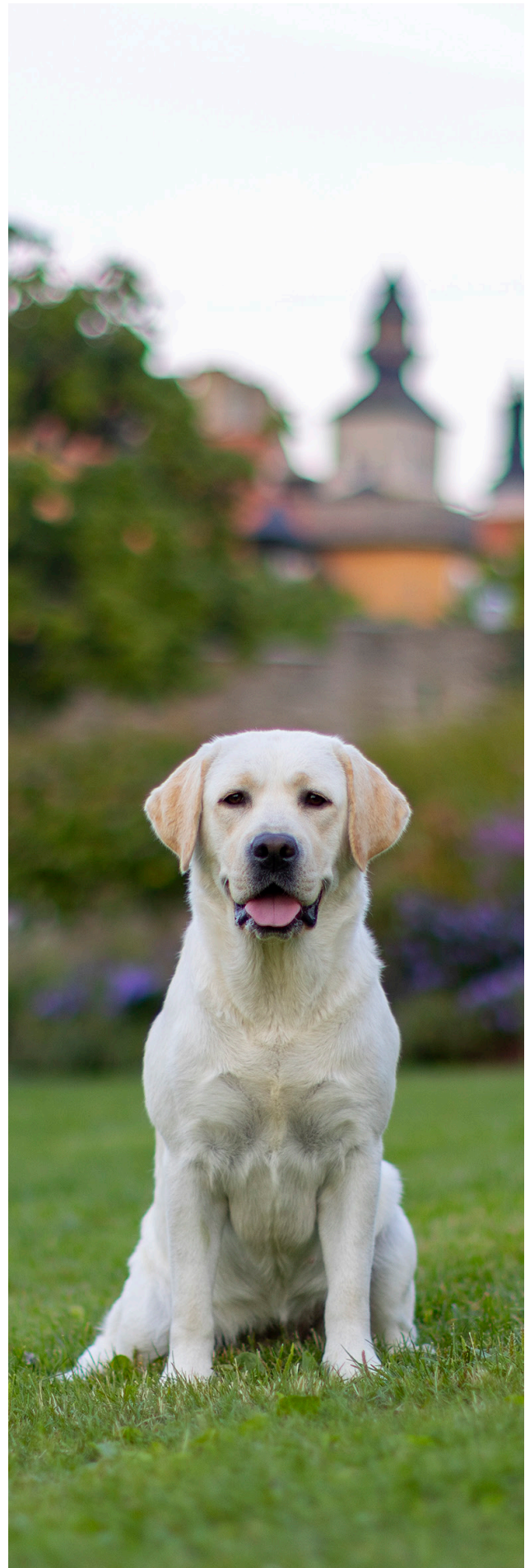

Rasspecifik avelsstrategi (RAS) för **LABRADOR RETRIEVER** 2024

Innehåll

Inledning	3
Regler och rekommendationer för uppfödare och hanhundsägare	4
Historik	4
Population	5
Nuläge	5
Beskrivning av populationen	5
Genetisk variation	9
Måluppfyllelse	13
Funktionsegenskaper	14
Nuläge	14
Måluppfyllelse	15
Vardagsmentalitet	16
Nuläge	16
Måluppfyllelse	18
Hälsa	19
Nuläge	19
Måluppfyllelse	21
Exteriör	22
Nuläge	22
Måluppfyllelse	23
Handlingsplaner	24
Källförteckning	24
Bilagor	24
P1 Födda och registrerade	25
P2 Färger och kön	26
P3 Antalet hundar använda i avel	27
P4 Ålder, första valpkull	28
P5 Antalet kullar och kullstorlek	30
P6 Inavelsökning	31
P7 Antal avkommor	32
P8 Antal barnbarn	34
P9 Antal barnbarn till hanhundar födda 2000-01-01 eller senare	35
F1 Kortfattad beskrivning jaktprov	36
F2 Informationsfolder FB-R	37
F3 Detaljerad jaktprovsstatistik	38
F4 Andel startande på jaktprov	41
F5 Statistik FB-R	42
F6 Spindeldiagram FB-R	43
F7 Debutålder jaktprov	45
V1 Beskrivning av BPH	46
V2 Beskrivning av MH	47
H1 HD-statistik fördelat på klassiska och jaktavlade labradorer	48
H2 ED-statistik fördelat på klassiska och jaktavlade	49
H3 Ögondiagnoser	50
H4 Nedärkningsschema för autosomal recessiv arvgång	51
E1 Svar på domarenkät	52
E2 Statistik utställningar	54

Inledning

Bakgrund

På Svenska Kennelklubbens kennelfullmäktige 2001 fattades beslut om att det för varje hundras ska finnas en s.k. rasspecifik avelsstrategi (RAS). Uppdraget att utforma dessa lades på specialklubbarna som i sin tur i huvudsak delegerade ut arbetet på rasklubbarna. För labrador retriever ligger samordningsansvaret hos specialklubben, Svenska Spaniel och Retrieverklubben (SSRK) men rasklubben, Labrador Retrieverklubben (LRK) utformar sitt eget RAS-dokument.

LRKs uppföljning av RAS

Arbetet med revideringen av RAS startades 2020 med tillsättandet av en arbetsgrupp som bestod av Anita Norrblom, Ewa Lysén Hedvall, Ulrica Briving Samuelsson, Åsa Iletorp, Ingegerd Wikström och Lena Karlsson. Dessa fick i uppdrag att sammanställa fakta och förbereda för en raskonferens. Denna hölls 27-28/11 2021 i Upplands Väsby.

På konferensen deltog företrädesvis uppfödare av rasen. Inför konferensen hade arbetsgruppen bjudit in föreläsare som representerade RAS olika delar. Där fick deltagarna utvärdera konferensen och tycka till om vad som var viktigt att fokusera på inför revideringen. Efter att arbetsgruppen arbetat fram ett förslag så presenterades det på regionträffen i mars 2023. Den följdes upp av 5 digitala träffar där RAS olika delar presenterades, en del per träff under våren 2023.

Under hösten samma år träffades arbetsgruppen både fysiskt och digitalt för att fullfölja sammanställningen av RAS.

I januari 2024 samlades arbetsgruppen i Örebro för att slutgiltigt sammanställa arbetet efter medlemmarnas synpunkter från de olika digitala träffarna.

Foto: Emma Rosenholm

Regler och rekommendationer för uppfödare och hanhundsägare

Avelspolicy och avelsstrategi

Avelspolicyn innehåller både de övergripande målen, som beskriver vart vi vill nå i framtiden, och de kortsiktiga och mer konkreta mål som vi vill uppnå de kommande fem åren. I avelspolicyn finns även en beskrivning av läget i rasen vad gäller population, funktionsegenskaper, vardagsmentalitet, hälsa och exteriör.

Avelsstrategin beskriver hur och vad vi ska göra för att uppfylla de mål som framgår av policyn.

Vem ansvarar för rasen?

Det fastslås i SKKs grundregler att varje medlem som upplåter sin hund till avel ska vara väl förtrogen med RAS. Ansvar för rasens framtid ligger alltid ytterst hos den enskilda uppfödaren och ägaren till avelshunden. För att kunna fatta relevanta beslut behöver dock den enskilda uppfödaren både allmänna kunskaper om avel och tillgång till fakta kring såväl den egna tiken som den tilltänkta avelshanen.

Rasklubbens mål är att väcka intresse för och främja avel av mentalt och fysiskt sunda, jaktligt och exteriört fullgoda labrador retrievers. Rasens utveckling och framtid grundar sig på uppfödarnas val av avelsdjur och aveln måste vara målinriktad, långsiktig och hållbar, så att den inte leder till brister avseende funktionsegenskaper, vardagsmentalitet, hälsa och exteriör. En förutsättning för allt detta är att vi inte tömmer rasen på genetisk variation.

Rasklubbens avelsrekommendationer är:

- Båda föräldradjuret skall vara höftleds- och arm-bågsröntgade utan anmärkning.
- Båda föräldradjuret skall vara ögonlysta senast två år före parningen och friförklarade från ärftliga ögonsjukdomar (med vissa undantag i enlighet med LRKs ögonrekommendationer).
- Båda föräldradjuret skall vara meriterade med minst Excellent (1a pris) på officiell utställning eller Excellent på officiellt jaktprov oavsett klass **eller** Very Good (2a pris) på officiell utställning **samt** Very Good på officiellt jaktprov.

Historik

Labradoren kommer troligen från Kanada, där fiskare använde den för att simma iland med förtöjningsrep till båtar. Besökande engelsmän fascinerades av dessa duktiga simmare och apportörer och tog rasen till England i början av 1800-talet. Där korsades den med andra hundar av retrievertyp och blev populär som apportör vid småviltsjakt. Den fick sitt namn, godkändes som ras av den engelska kennelklubben 1903. I dag anses England vara rasens hemland. På 1970-talet ökade rasen stort och den är i dag mycket populär.

Population

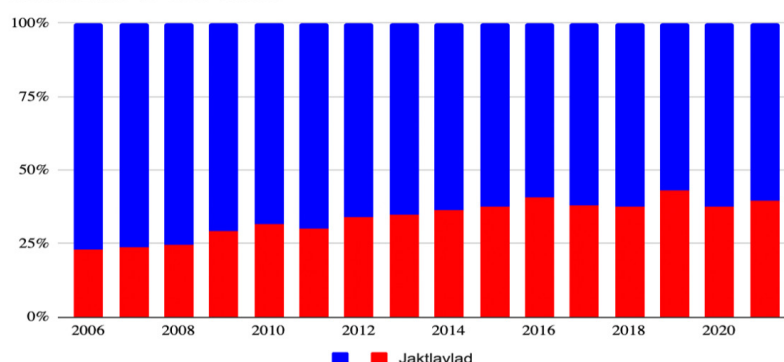
Nuläge

Population är alla de individer av en och samma art som finns inom ett visst område vid en viss tidpunkt.¹⁾ I detta kapitel/avsnitt behandlas populationen labrador retriever i Sverige över flera år.

Uppfödare av rasen labrador retriever har olika mål med sin avel och därför är rasen uppdelad i olika typer. Jörgen Norrblom, Anita Norrblom, Bitte Sjöblom och Anne Nerell har, på uppdrag av Labrador Retrieverklubben, gjort en subjektiv bedömning av den totala populationens stamtavlor för att plocka ut de individer som tre generationer tillbaka endast har field trial-linjer. Dessa individer ska kallas för jaktavlade, enligt beslut av Labrador Retrieverklubben.

I detta kapitel/avsnittet redovisas statistik som kommer från SKK samt en del statistik där man gallrat ut de jaktavlade. Den totala populationen jämförs med den jaktavlade populationen. Bedömningen av jaktavlade individer var fulltalig år 2006 och därför är det först vid detta årtal som det går att jämföra. Tabellen nedan redovisar hur många procent jaktavlade individer det finns i den totala populationen. Åren i tabellen är registreringsår och det nedersta (röd) är jaktavlade individer. År 2021 var de jaktavlade 40% av den totala populationen. **Bilaga P1** visar det exakta antalet.

Jaktavlade % utav totala

Observera att den jaktavlade populationen även ingår i den totala. Därför går det inte, här i populationsanalysen, att jämföra jaktlinjeavlade hundar med icke-jaktlinjeavlade/klassiska men jämförelsen gör ändå att det går att se hur det ser ut med jaktlinjeavlade hundar specifikt.

Analysen inleds med en beskrivning av populationen. Sedan analyseras genetisk variation.

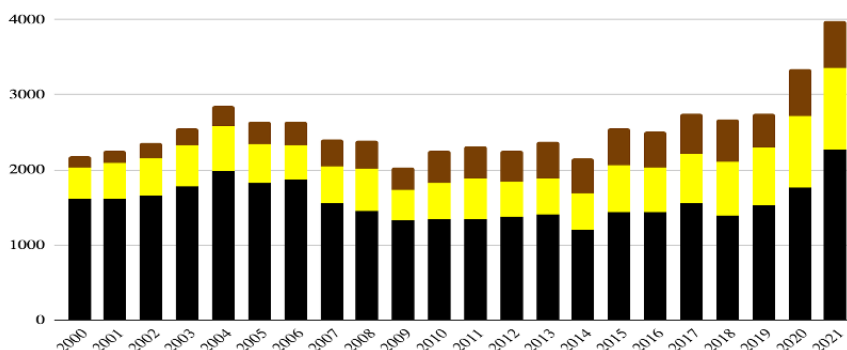
Beskrivning av populationen

Färgfördelning i rasen

Rasen labrador retriever består av tre färger: svart, gul och brun.

Stapeldiagrammet nedan visar färgfördelningen hos den totala populationen labrador retriever i Sverige. Året anger individens födelseår.

Färgfördelning

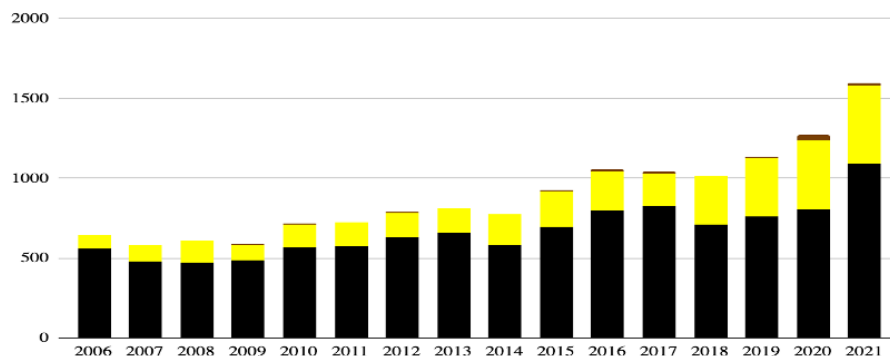

¹⁾ <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/population>.

Av diagrammet kan det utläsas att den svarta färgen är den vanligaste. De senaste åren har gula och bruna individer ökat något i antal.

Denna utveckling kan man även se i tabellen för den jaktavlade populationen. Där man även kan se att det börjar dyka upp bruna individer inom denna population. **Bilaga P2** visar det exakta antalet.

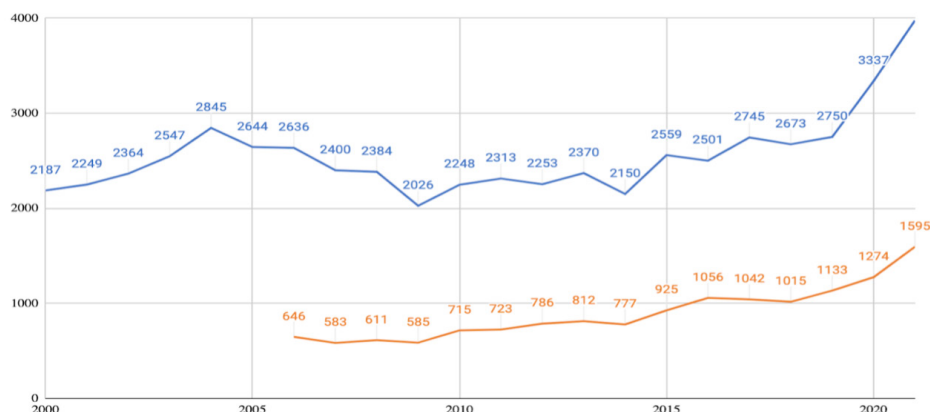
Färgfördelning jaktavlade

Registrering och avel

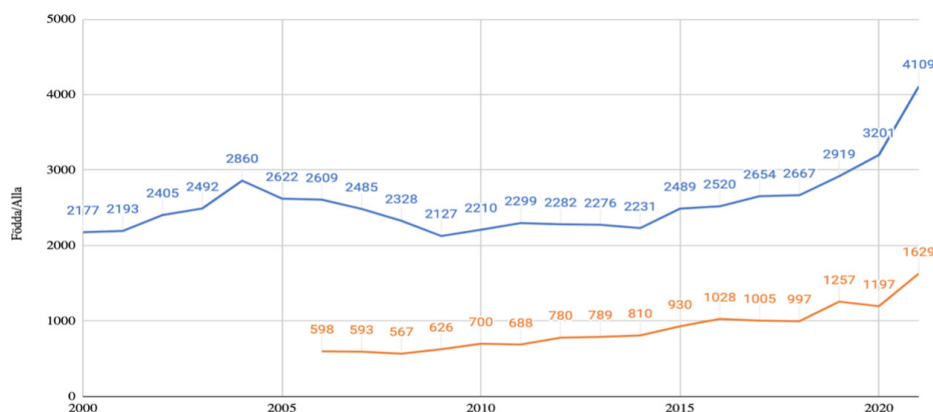
Linjediagrammet nedan visar antalet födda i rasen. Den övre linjen visar antalet totalt och den nedre linjen visar antalet jaktavlade individer. Året anger födelseår.

Antal födda

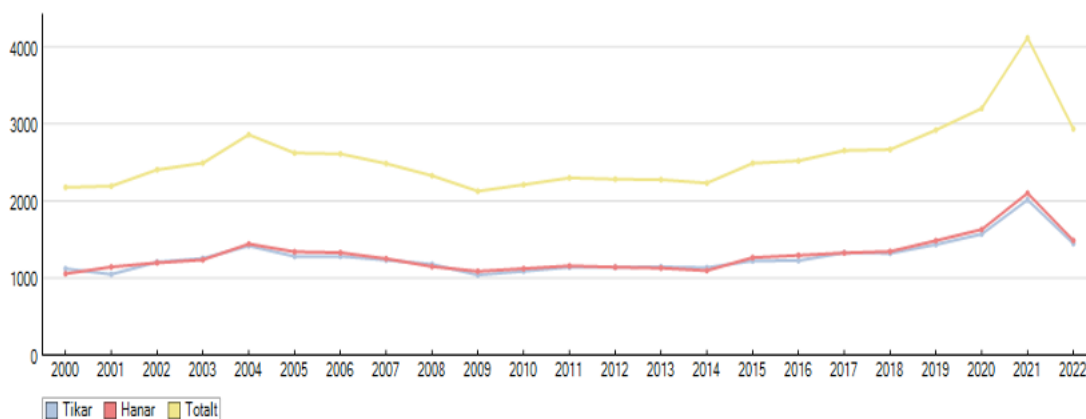

Nästa diagram visar antalet registrerade i rasen. Den övre linjen visar det totala antalet och den nedre linjen visar antalet jaktavlade individer. Året anger registreringsår. Denna tabell och den föregående blir inte identiska eftersom en kull kan födas ett år och registreras ett annat.

Antal registrerade

Nästa diagram, från SKK avelsdata (okt. 2022) visar könsfördelningen i rasen utifrån registrerade hundar. Här redovisas även år 2022, men eftersom detta år inte är slut när detta skrivs kan man inte dra några slutsatser av det sjunkande registreringsantalet. Tabellen visar att det i snitt registreras lika många tikar som hanhundar.

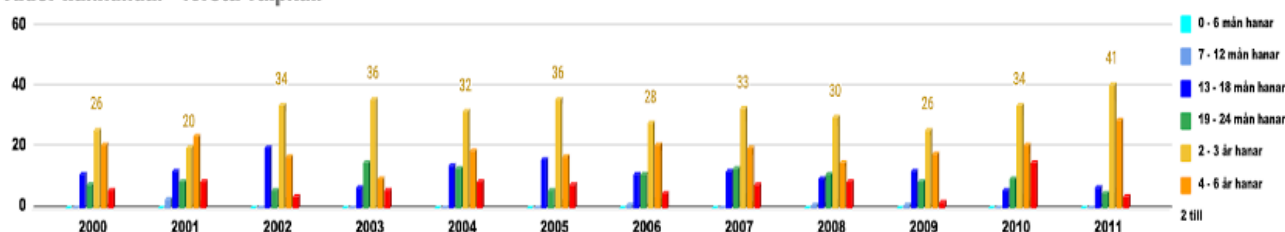
Antalet hundar använda i avel, samt antalet kullar. **Bilaga P3** visar statistik från år 2000.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt
Kullar	340	350	341	365	322	398	365	411	391	415	496	599	406	5199
Tikar	338	346	339	360	322	395	357	400	383	409	480	582	405	5116
Hanar	186	211	183	216	176	217	197	214	213	220	258	288	225	2804
%- antal hanar	35,4	37,6	34,9	37,2	35,3	35,3	35,1	34,2	35,3	34,6	34,2	32,5	35,7	35,0

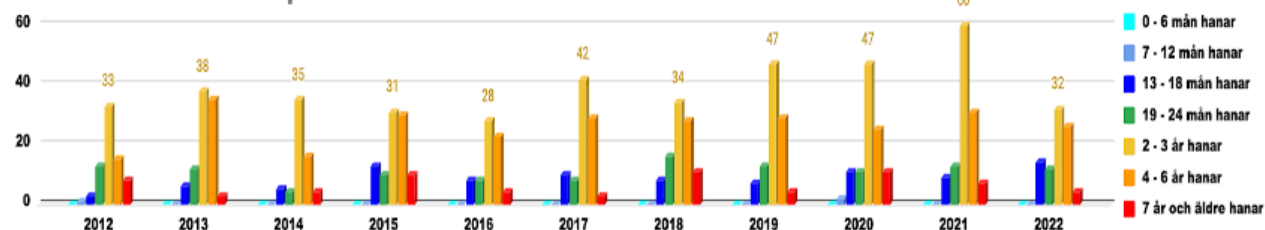
I tabellen ovan visas antalet födda kullar ett visst år, samt hur många olika individer (tikar och hanhundar) som används i avel just det året. Utav det totala antalet avelsdjur är ca 35% hanhundar. I tabellen kan man utläsa att alla år förutom 2014 så används några tikar flera gånger per år.

De kommande diagrammen visar vid vilken ålder vi börjar avla på våra hanhundar respektive tikar. Diagrammen visar utvecklingen över tid, från 2000 till 2022. **Bilaga P4** visar det exakta antalet.

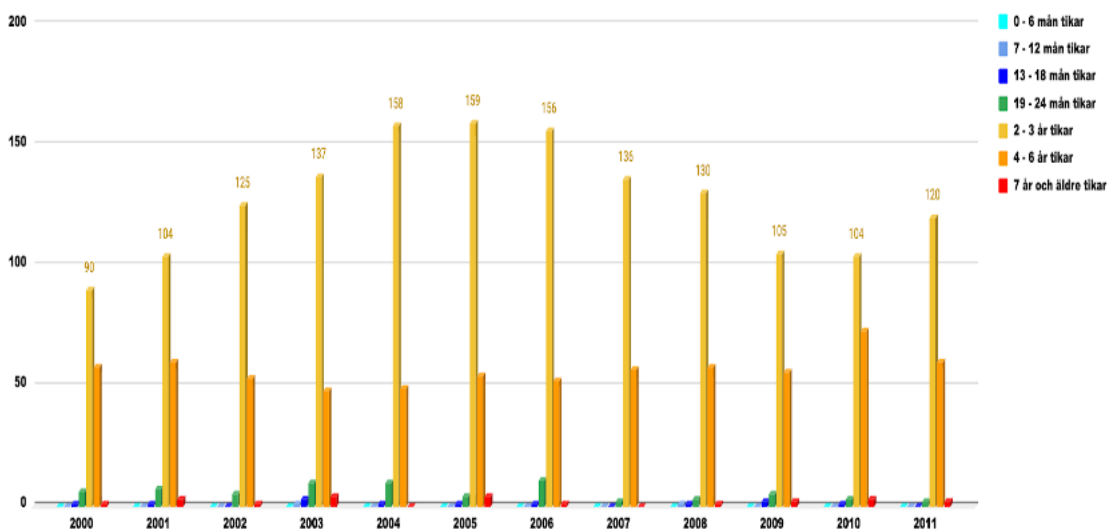
Ålder hanhundar - första valpkull

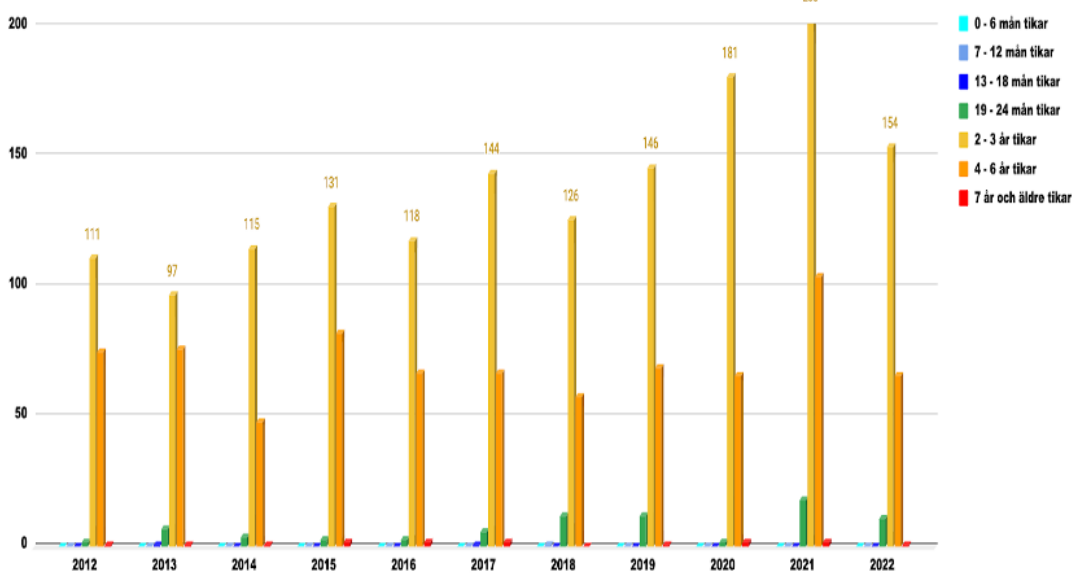
Ålder hanhundar - första valpkull

Ålder tikar, första valpkull

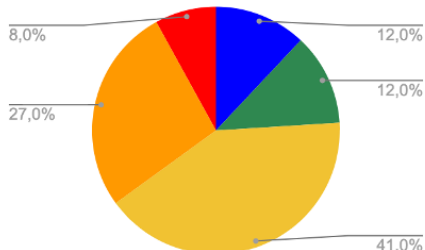
Ålder tikar, första valpkull

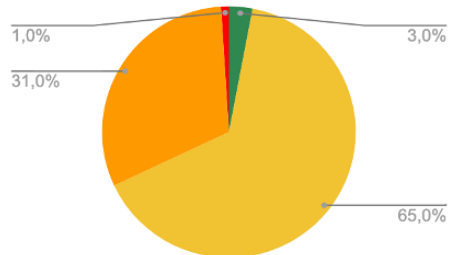
Utifrån diagrammen ovan kan vi se att fördelningen är relativt lika över tid. Vi brukar börja avla på våra hundar vid 2-3 års ålder, därefter kommer 4-6 års ålder. Bland tikarna är det nästan uteslutande i dessa åldrar som vi första gången avlar på dem. Hos hanhundarna är också den vanligaste avelsdebuten vid 2-3 års ålder, men den är inte lika dominerande som hos tikarna.

Vi kan se att totalt över åren, under 2000-talet, så debuterar 41% av hanhundarna som går i avel vid 2-3 års ålder (gul tårtbit i cirkeldiagrammen nedan) medan 65% av tikarna som går i avel debuterar vid samma ålder. Vid 4-6 års ålder så debuterar 27% av hanhundarna som går i avel och 31% av tikarna som går i avel. Här ser vi även att 12% av avelshanhundarna debuterar vid 19-24 månader och endast 3% av avelstikarna.

Ålder avelsdebut hanhundar %

Ålder avelsdebut tikar %

Hanhundars debutålder är mer spridd än tikarnas, då även 12% av avelshanarna debuterar vid 13-18 månader och 8% vid 7 år eller äldre.

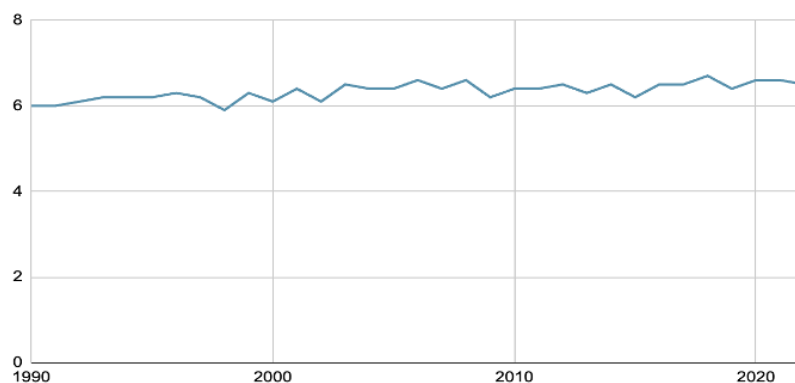
I SKKs grundregler står att "Det krävs av varje medlem i SKK-organisationen:

- att inte i avel använda hanhund/tik förrän vid den ålder då hunden uppvisar en vuxen individs fysiska mognad och beteende. Tik får paras tidigast vid arton (18) månaders ålder.
- att inte låta para tik fyllda sju (7) år om hon inte tidigare haft en valpkull." ²⁾

När det gäller tikarna har vi fasta regler att gå efter, men vi kan se att ett mycket litet antal tikar ändå har debuterat efter 7 års ålder. Hos hanhundarna hänvisas vi endast till att de ska uppvisa en vuxen individs fysiska mognad och beteende, vilket kan förklara varför deras debut är mer spridd i ålder.

Om man tittar på kullstorleken över tid, se linjediagram nedan/**bilaga P5**, kan man se en liten ökning. Förr låg kullgenomsnittet på 6 valpar/kull. Nu ligger det på 6,5 valpar/kull. Man kan spekulera i vad orsaken till detta kan vara. Är våra avelsdjur mer fertila? Är uppfödarna duktigare på att hålla valparna vid liv? Det kan också vara så att det finns en viss naturlig variation i genomsnittlig kullstorlek mellan åren, i diagrammet kan vi se att antalet valpar har varierat under perioden.

Kullstorlek över tid

Genetisk variation

Inavelsökning

Inavel, att para hundar som är nära släkt med varandra, har bedrivits i olika hög grad för att få större jämnhet och likhet mellan individerna i en ras. "För flertalet har inaveln - eller linjeaveln som det ibland kallas - varit ett vedertaget sätt för att nå framgång. Så har det varit i decennier. Inavel är dock en avelsmetod med hög riskfaktor, något som under senare år har lyfts fram alltmer." ³⁾

De flesta defekter har inte dominant arvsgång, vilket innebär att det är svårt att veta om en individ bär på ett defekt anlag eller inte. När man inavlar ökar man riskerna för att få defekta hundar. "Vid inavel dubblas inte bara de fördelaktiga arvsanlagen. Också de anlag som av någon orsak leder till defekter eller nedsätter livskraften kommer att dubblas. Flertalet anlag med negativ verkan nedärvs recessivt. Det innebär att de kan bäras dolda hos föräldrarna i flera generationer för att så plötsligt visa sig hos valpar som fått anlagen i dubbel uppsättning." ⁴⁾

Förutom risken att dubbla de recessiva defektanlagen så finns det andra negativa effekter av en hög inavelsökning. "Åtskilliga studier visar att inavel även har en negativ inverkan på egenskaper som är förknippade med reproduktion och överlevnad, så kallade fitnessegenskaper. Det begrepp som används för att beskriva denna påverkan är inavelsdepression. Inavelsdepression kan exempelvis ta sig uttryck i minskad fruktsamhet hos föräldradjuret eller försämrad tillväxt och livskraft hos avkomman. En högst påtaglig effekt av inavelsdepression kan vara minskad kullstorlek." ⁵⁾

"Motivet för att genomföra inavelsberäkningar är enkelt - att så långt som möjligt undvika att ta hälsorisker med framtida avkomlingar till våra hundar. Vi vet då med säkerhet att riskerna börjar öka påtagligt när vi gör kusinparningar eller mer besläktade parningar, d.v.s. när inavelsgraden överskrider 6,25%." ⁶⁾

²⁾ Punkt 2:5 s. 3 i Grundregler för medlemmar i Svenska Kennelklubben.

³⁾ Malm Sofia & Lindholm Åsa 2013, kapitlet "Släktskap och inavel" s.128 ur boken "Hundavel i teori och praktik" utgiven av SKK.

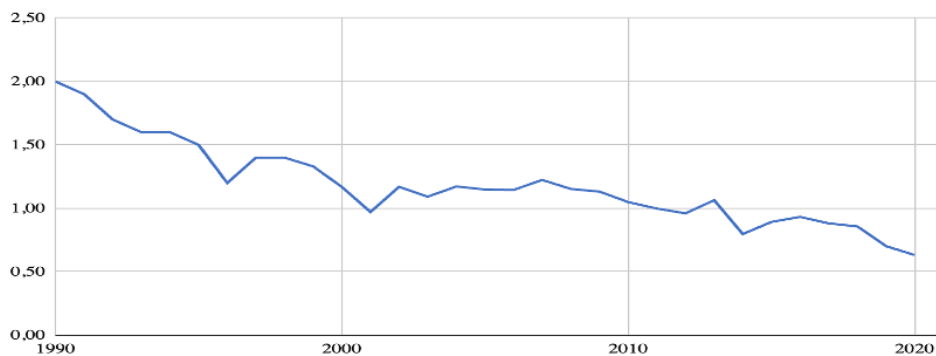
⁴⁾ Sundgren Per-Erik 1990, kapitlet "Genetik" s.80 ur boken "Hunduppfödaren" utgiven av SKK.

⁵⁾ Malm Sofia & Lindholm Åsa 2013, kapitlet "Släktskap och inavel" s.130 ur boken "Hundavel i teori och praktik" utgiven av SKK.

⁶⁾ Sundgren Per-Erik 2001, "Om metoder för inavelsberäkningar" s.2.

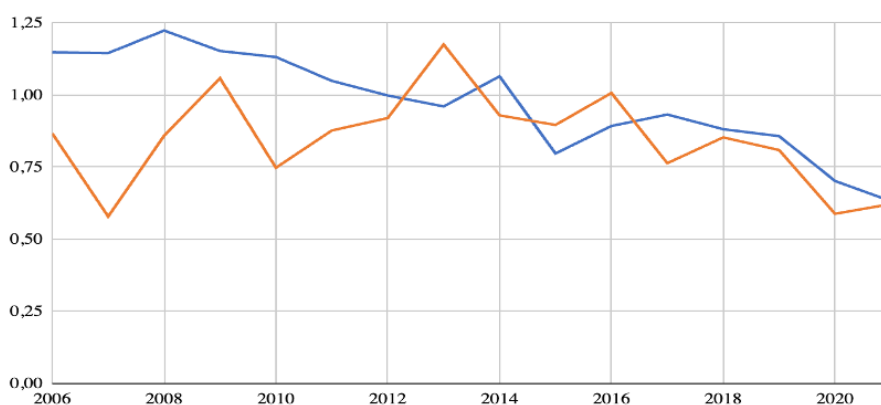
I diagrammet nedan visas inavelsökningen hos den totala populationen i rasen under en längre tid. Linjediagrammet visar en tydlig minskning i inavelsökning. **Bilaga P6** visar de exakta talen.

Inavelsökning total population

I nästa linjediagram, nedan, jämförs inavelsökningen i den totala populationen med inavelsökningen i den jaktavlade populationen.

Inavelsökning

Här kan man utläsa att åren 2006-2011 hade den jaktavlade populationen en lägre inavelsökning än populationen totalt. Inavelsökningen för de jaktavlade och den totala populationen har sedan 10 år mötts och ligger nu ungefär på samma nivå, men eftersom de jaktlinjeavlade ingår i den totala populationen går det inte att veta säkert om det i själva verket finns en skillnad mellan den gruppen och övriga labradorer.

Rasens inavelstrend går mot en allt lägre inavelsökning. Genetikens rekommendationer är att inavelsökningen för en kombination inte får överstiga 6,25%. Hos labradoren ligger den genomsnittliga inavelsökningen långt där under, nu runt 0,75%. Håller man sig på så låg inavelsökning bör risken att dubblera de recessiva defektanlag eller hamna i inavelsdepression betraktas som låg. SKK rekommenderar att "Inavelsökningen i en ras bör understiga 2,5%".⁷⁾

Eftersom den genomsnittliga inavelsökningen har minskat har uppfödarna bedrivit utavel. "En definition av begreppet inavel brukar vara att man avlar inåt, d.v.s. att man parar individer som är släkt och där avkomman får en inavelsgrad som är högre än den hos populationen i genomsnitt. Motsatsen, en parning som ger upphov till avkomma som är mindre besläktad än genomsnittet i rasen, är följaktligen att betrakta som utavel."⁸⁾

Hur länge kommer uppfödarna kunna fortsätta bedriva utavel? Riskerar vi att öka olikheterna inom rasen genom att bedriva utavel? Vilka kvalitéer vinner vi och vilka förlorar vi?

⁷⁾ <https://www.skk.se/sv/hundagande/kopa-hund/hundars-halsa/inavelsgrad/>

⁸⁾ Malm Sofia & Lindholm Åsa 2013, kapitlet "Släktskap och inavel" s. 128 ur boken "Hundavel i teori och praktik" utgiven av SKK.

Avelshundars påverkan på rasen

“För att på lång sikt säkra tillgången till genetisk variation i en ras bör överanvändning av enskilda hanar, eller tikar, undvikas. En tik får under sin levnad föda som mest fem kullar (se SKKs Grundregler), med hänsyn till den belastning som en valpkull innebär för tiken.”

“Med färre avkommor per hane kommer fler olika hanar att användas i avel, något som bidrar till att bibehålla den genetiska variation som finns i rasen.”⁹⁾

Tabellen nedan visar de 15 hanhundar som har haft flest avkommor genom tiderna (i alla fall sedan det började registreras i SKKs register). Tabellen är från populationen totalt och innehåller därmed hundar som även tillhör den jaktavlade populationen. **Bilaga P7** visar hela listan.

Hund	Född	Valpar	Kullar
Drumbroneth Black Minstrel	1976-01-27	808	120
Kamrats Buse	1969-08-04	789	227
Brentchase Black Admiral	1972-11-07	787	133
Rodarbald Marko	1978-11-12	643	105
Stifinnerens Bandy	1988-03-12	559	94
Tarryholme Brodie	1987-08-20	496	70
Ballyduff Fergus	1976-04-15	488	83
Baronor Phoenix	1973-11-05	487	91
Mallards Clay Basker	1981-09-13	442	70
Powhatan Sentry	1968-01-01	425	125
Sandylands Happy Jim	1975-08-02	417	62
Novacraft Arris	1983-08-07	404	70
Cambremer Wellington	1996-06-03	404	69
Cynhinf Flint	2005-11-16	398	56
Puhs Imp	1977-09-03	396	73

Man kan se att de flesta hundarna är födda för länge sedan. Det är bara en hund som är född efter sekelskiftet.

I nästa tabell redovisas de 15 hanhundar (födda 2010-01-01 eller senare) som har haft flest avkommor. Även denna tabell är från populationen totalt och därmed tillhör några hundar både den totala- och den jaktavlade populationen. (Tabellen är skapad från SKKs data 2022-09-27).

Hund	Född	Valpar	Kullar
Copperbirch Lancelot	2014-12-12	326	50
Seawind Polish Poker	2010-06-30	240	38
Brinkdal Conrad	2014-04-01	217	34
Minnows Irish Brand	2014-03-02	214	31
Coco Loco's Dragon Fly	2010-08-03	210	32
Annaloughan Ace	2015-05-02	191	27
Catraz Riding Waves to Noelany	2017-05-25	182	28
Breamsdown Benjamin	2017-05-27	170	25
Team Timberline Boss	2013-06-11	165	26
Elhid Van Dalen Gamemaster's Ego	2012-08-27	161	29
Windleaf Disco	2016-05-15	155	21
Small Miracles Hefaistos	2017-10-17	151	20
Annual's Poker Star	2012-11-21	148	22
Mambrinos Black Cap	2013-07-16	142	24
Aquador Merlin	2012-06-26	141	22

⁹⁾ Malm Sofia & Lindholm Åsa 2013, kapitlet “Släktskap och inavel” s. 139 ur boken “Hundavel i teori och praktik” utgiven av SKK.

Om en hanhund har många avkommor men ingen av dessa går vidare i avel kommer hanhundens gener inte att påverka framtida generationer. En hanhund med få avkommor kan i praktiken påverka framtida generationer mer, genom att ha fler barnbarn, än en hanhund med många avkommor. Det kan därför vara intressant att kolla hanhundar och antalet barnbarn. I **bilaga P8** redovisas de 25 hanhundar som har flest antal registrerade barnbarn genom tiderna (i alla fall sedan det började registreras i SKKs register). Tabellen är från populationen totalt och därmed kan en del hundar tillhöra både den totala- och den jaktavlade populationen.

För att få en bättre blick på hur nutida hanhundars avkommor har använts presenteras **bilaga P9** där endast hanhundar födda 2000-01-01 eller senare är medtagna. I bilaga P9 redovisas de 25 hanhundar, av urvalet, som har flest barnbarn. Även denna tabell är från populationen totalt.

Om man jämför tabellerna på hanhundar förr och hanhundar nu, oavsett om man tittar på barn eller barnbarn, kan man se att förr dominerade vissa hanhundar aveln i rasen mer än vad dagens hanhundar gör idag. Man kan då beakta att rasen växte väldigt mycket från år 1975 till 1980, vilket ni kan se i registreringsciffrorna i tabellen nedan. Denna tabell fanns med i LRKs ursprungliga version av RAS och siffrorna är hämtade från SKK.

Tabell 5: Antalet registreringar av labrador retriever

ÅR	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976
Antal Registr.	1	1	3	7	15	28	47	117	197	391	679	1098	2930
Antal kullar	1	1	3	7	15	25	40	90	134	233	320	389	458

1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
3569	3750	3997	4005	3498	2713	2940	2563	2639	2408	2184	2264	2223	2541	2424
587	616	655	628	563	455	485	418	436	395	367	375	380	422	404

I och med att rasen växte så fort var det inte så konstigt att några individer blev så dominerande. Dock kan det även vara klokt att beakta att siffrorna i tabellen ovan kanske inte stämmer helt och hållet, då SKK inte hade något digitalt registreringssystem i början av tidsperioden, utan hundar har troligen registrerats in efter deras levnadstid.

Import och påverkan

Labrador retriever är en ras som härstammar från England och uppfödare har i många decennier importerat hundar därför. Under 2000-talet har det skett en markant ökning av import av sperma, både färsk och frusen. Det är även vanligare att man importerar både hundar och sperma från andra länder än rasens ursprungsland. Detta medför att det är svårt att avgränsa en svensk population när vi avlar globalt.

Foto: Håkan Dahlin

Måluppfyllelse population

När RAS reviderades 2016 sattes mål och strategier upp. I texten nedan kommer vi att följa upp om dessa är klara/gjorda eller inte.

Mål

- Hanhundar bör ej ha fler avkommor än 10% (ca 200) av den genomsnittliga årsregistreringen under sin verksamma tid.

Endast en hanhund har fler avkommor än 10% av den genomsnittliga årsregistreringen under sin verksamma tid.

- Inavelsgraden ska förbli under ca 2% av den genomsnittliga årsregistreringen.

Inavelstrenden har hållit sig under 2%.

- De olika populationerna inom rasen ska fortsatt följas upp var för sig.

Frivilliga arbetar fortfarande ideellt med en tidsomfattande selektering av jaktavlade.

Långsiktiga mål

- Att fortsätta följa upp rasens olika populationer, jaktavlade och klassiska, var för sig.
- Att analysera hur utländska hundar påverkar vår population

Kortsiktiga mål

- Hanhundar bör ej ha fler avkommor än 10% av en genomsnittlig årsregistrering under sin verksamma tid.
- Inavelsökningen ska hålla sig under 1,5%.

Handlingsplaner

Handlingsplanerna åligger Labrador Retrieverklubbens styrelse att genomföra.

- Att verka för en långsiktig lösning av synliggörandet av rasens olika populationer, jaktavlade och klassiska. Idag bygger arbetet på att några få personer arbetar ideellt, vilket inte är hållbart i längden.
- I rasklubbens fullmäktigehandlingar redovisas måluppfyllelsen varje år.
- Informera om ovanstående i tidningen Labradoren och på rasklubbens hemsida.

Funktionsegenskaper

Nuläge

Labradoren är en oerhört mångsidig ras och finns idag representerad bland jakthundar, brukshundar, sporthundar samt tjänstehundar.

Den jaktliga funktionen är dock grundbulten för rasens användbarhet och den som används för beskrivning av rasens funktionsegenskaper. Övriga användningsområden räknas i sammanhanget som en bonus och ligger inte till grund för avelsarbetet.

I RAS 2005, Labradorklubbens ursprungliga RAS, finns en utmärkt och omfattande beskrivning av rasens jaktliga utveckling och historik. Se labradorklubben.se.

De utvärderingsverktyg som används idag är Jaktprov för retriever (JPR) samt Funktionsbeskrivning retriever (FB-R). Fullständiga regler och anvisningar för JPR och FB-R återfinns på Svenska Spaniel och Retrieverklubbens hemsida, ssrk.se. En kortfattad beskrivning av JPR återfinns i **bilaga F1** samt av FB-R i **bilaga F2**.

Labradorklubben arbetade under en tid med att ta fram en rasanpassad funktionsbeskrivning, se RAS 2016, men detta projekt lades ner då arbetsinsatsen och kostnaden bedömdes bli alltför stor i relation till nyttan. Befintliga verktyg

bedömdes vara fullt tillräckliga.

Egenskapspoäng infördes på B-prov 2002 i syfte att möjliggöra en utvärdering av de egenskaper som beskrivs i jaktprovprotokollen. Under perioden 2002-2017 registrerades poängen manuellt av frivilliga krafter på labrador.nu men kom aldrig till användning för utvärdering på klubb-nivå. Den poängskala som användes var inte en renodlad intensitetsskala för de olika egenskaperna, vilket försvårade möjligheten till en tydlig analys och uppföljning. Ingen av kusunraserna använde heller egenskapspoängen för systematisk utvärdering och SSRK tog därför bort dem 2017.

En ny anpassad version av egenskapspoäng kommer att införas på B-proven under 2023 vilket ger stora möjligheter för framtida utvärdering av de jaktliga egenskapernas status och utveckling.

Någon genomgång av själva jaktprovprotokollen har aldrig gjorts varför det nuläge som beskrivs för jaktproven endast omfattar antalet starter och prisnivåer. Bedömningen har varit att en genomgång av egenskaper på protokollsnivå skulle bli alltför omfattande.

Vi har även gjort bedömningen att ett enstaka enkätutskick inte skulle ge något större mervärde för utvärderingen.

Nuläge jaktprov JPR

Nuläget omfattar födelseåren 2015-2019. Översikten visar den procentuella andelen jaktprovstartade på B-prov, uppdelat på de två populationerna, i relation till årsregistreringen. ¹⁰⁾

Födelseår	Andel jaktavlade	Andel klassiska
2015	29%	1%
2016	30%	1%
2017	27%	1%
2018	22%	1%
2019	18%	1%

Detaljerad information om jaktprovstarterna på B- och A-prov återfinns i **bilaga F3**.

Nuläge funktionsbeskrivning retriever FB-R

Nuläget omfattar födelseåren 2015-2019. Översikten visar den procentuella andelen beskrivna hundar, uppdelat på de två populationerna, i relation till årsregistreringen. ¹¹⁾

Födelseår	Andel jaktavlade	Andel klassiska
2015	1%	1%
2016	3%	3%
2017	3%	2%
2018	2%	1%
2019	3%	3%

En fullständig tabell återfinns i **bilaga F5**.

Då FB-R bygger på en ren intensitetsskala för de beskrivna egenskaperna går de att åskådliggöra i spindeldiagram. Ett exempel på detta återfinns i **bilaga F6** som är framtaget med hjälp av Jörgen Norrblom och Thomas Hultgren. I dagsläget finns inga spindeldiagram avseende FB-R på SKK Avelsdata.

¹⁰⁾ Rasdata.nu

¹¹⁾ Rasdata.nu

Måluppfyllelse funktionsegenskaper

Mål i RAS 2016

Mål för den jaktavlade populationen

Cirka 20% av en årsregistrering unga hundar ska vara officiellt beskrivna på jaktprov eller funktionsbeskrivning/anlagstest.

Måluppfyllelse: Målet är uppnått om man bortser från begreppet "unga hundar". Under perioden har i genomsnitt 25% startat på jaktprov. Dock kan konstateras att siffran sjunker över tid vilket kan kräva en ytterligare analys om anledningarna till detta. Målet är inte längre relevant avseende unga hundar då det inte längre finns någon unghundsklass. Trenden går mot att inte starta hundarna i alltför tidig ålder då de behöver ett visst mått av mognad och träning för att göra sig rättvisa på ett jaktprov samt av att SSRK 2012 införde ett IT-baserat anmälningssystem för jaktprov kallat SSRK-prov där s.k. prioriterad lottning ingår. Det innebär i korthet att ostartade hundar prioriteras framför startade hundar i samband med lottning till proven. Majoriteten av jaktproven är överanmälda vilket innebär att lottning behövs. Debutåldern på jaktprov för den jaktavlade populationen är i genomsnitt 26 månader under den aktuella perioden, motsvarande ålder för den övriga populationen är 33 månader. Begreppet unghund innebär att hunden är yngre än 24 månader.

Se [bilaga F7](#).

Mål för den klassiska populationen

Beskriva 5% av årsregistreringarna antingen på jaktprov eller annan rasanpassad funktionsbeskrivning.

Måluppfyllelse: Målet är inte uppnått. 1% av populationen har startat på jaktprov och 2% har genomfört FB-R. FB-R betraktas i sammanhanget som "annan rasanpassad funktionsbeskrivning"

Långsiktiga mål

- Att fler avkomor till avelsdjuren i respektive population utvärderas på jaktprov/funktionsbeskrivning i syfte att säkerställa bevarande av rasens ursprungliga funktion.

Kortsiktiga mål

- Att 20% av den jaktavlade typen startar på jaktprov B i Nybörjarklass.
- Att 2% av den klassiska typen startar på jaktprov B i Nybörjarklass.
- Att 2% av den jaktavlade typen beskrivs på FB-R, Funktionsbeskrivning Retriever
- Att 5% av den klassiska typen beskrivs på FB-R, Funktionsbeskrivning Retriever
- Utöver ovanstående mål bör även en årlig uppföljning av antalet starter på A- och C-prov göras i syfte att följa utvecklingen inför nästa RAS-revidering.

Handlingsplaner

Handlingsplanerna åligger Labrador Retrieverklubbens styrelse att genomföra.

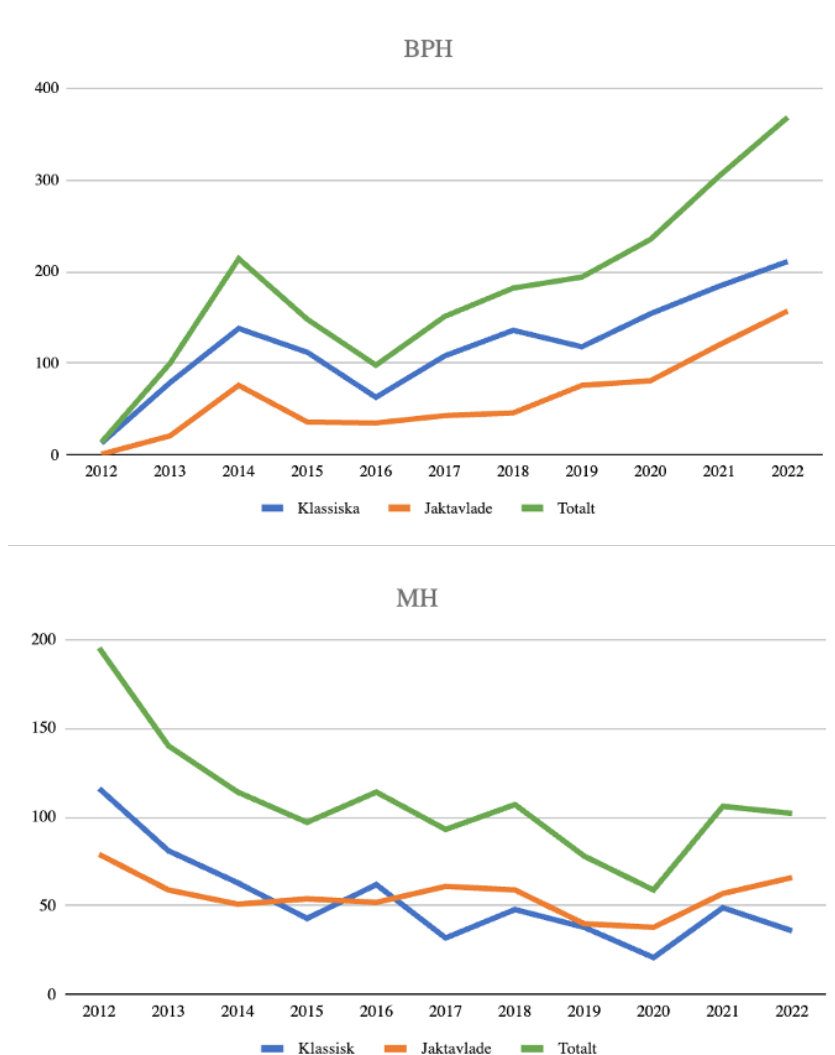
- Informera kontinuerligt om jaktprov och FB-R i tidningen Labradoren samt i klubbens sociala medier.
- Uppmuntra uppfödare att informera sina valpköpare om rasens funktion.
- Uppmuntra uppfödare att anordna FB-R för sina kullar.
- Uppmuntra klubbens regioner att anordna FB-R för sina medlemmar.
- Uppmuntra regionerna att fortsätta anordna jaktprov.
- Uppmuntra regionerna att anordna inofficiella träningsjaktprov.
- Verka för att fler provledar- och funktionärsutbildningar anordnas i samarbete med SSRK.
- Verka för att fler beskrivare och funktionärer för FBR utbildas i samarbete med SSRK.
- Verka för att nybörjarklassen på B-prov utformas och genomförs på ett sådant sätt att högre grad av dressyr inte behövs.
- Delta i SSRKs regelrevideringsarbete.
- Delta på SSRKs årliga funktionärsträff.
- Söka samarbete med de andra retrieverrasklubbarna.

Vardagsmentalitet

Nuläge

Vardagsmentalitet hos våra labradorer mäts med BPH eller MH.

Sedan senaste upplagan av RAS 2016 har BPH, Beteende Personlighet Hund, tagit mer plats som mentalitetbeskrivning för våra labradorer, vilket har lett till att MH, Mentalitet Hund, som har tagits fram för i första hand brukshundar, inte användes lika mycket för våra labradorer. Se bifogade diagram.

Syftet med BPH och MH är att beskriva hundarnas "vardagsegenskaper". För en mer komplett bild av hundarnas egenskaper kan även funktionsbeskrivningen, Funktionsbeskrivning Retriever FB-R och jaktprov ge viktig information. FB-R beskrivs i avsnittet om Funktionsegenskaper.

Beteende- och personlighetsbeskrivning hund, BPH

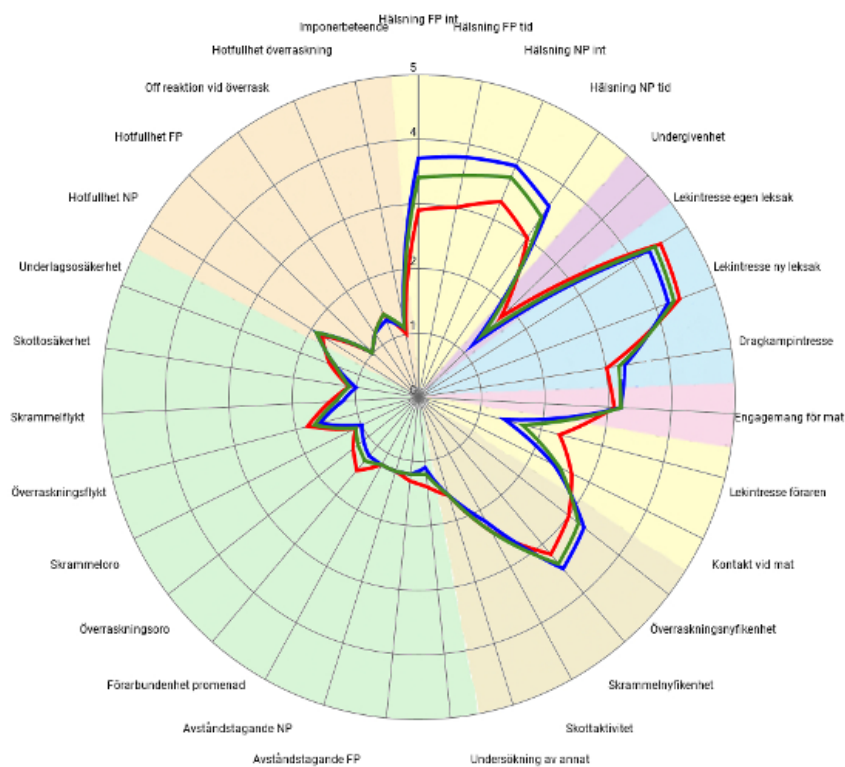
Labradorens vardagsmentalitet är ett prioriterat område för Svenska Kennelklubben och arbetet med mentalitetsfrågor är delegerat till Kommittén för hundarnas mentalitet (KHM).

BPH har utförts av SKK sedan 2012, stambokförs och är därmed ett verktyg som under ordnade och beprövade former beskriver mentaliteten hos tilltänkta avelsdjur som familje-sällskaps- och arbetande hundar.

Beskrivningen består av 8 olika stationer längs en fast bana. Hunden promenerar tillsammans med sin ägare. En testledare följer med dem under hela beskrivningen. En beskrivare dokumenterar det hunden gör i en femgradig intensitets-skala där 1 betyder liten eller ingen reaktion och 5 betyder stor reaktion.

Beskrivningen av stationerna finns i **bilaga V1**.

Resultatet av beskrivningarna av 692 jaktavlade och 1316 klassiska redovisas i ett spindeldiagram nedan.

Spindeldiagram för 2008 st labradorer
Röd: jaktavlad, blå: klassisk och grön: total

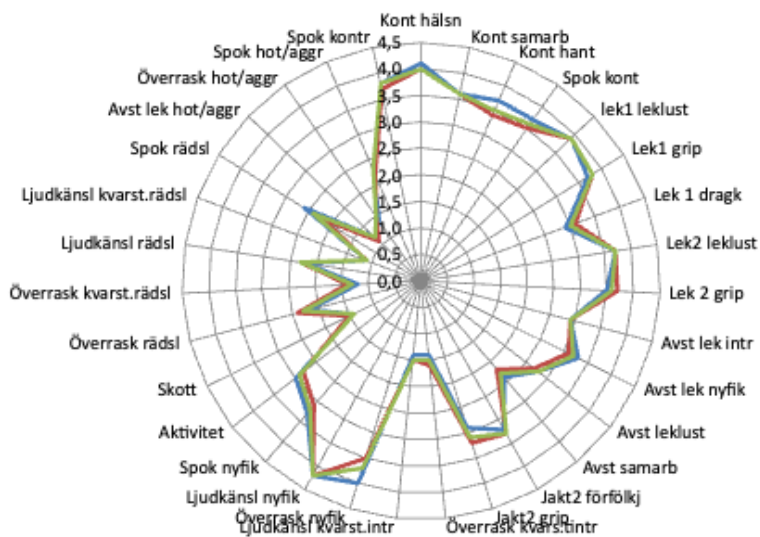
Mentalitet hund, MH

MH är framtaget av SBK. MH har funnits längre än BPH, men numera beskrivs fler labradorer med BPH än med MH.

Beskrivningen består av 10 stationer förlagda längs en slingrig bana, vanligtvis i skogsmark. Hunden promenerar med sin ägare. Med dem följer en testledare som hjälper till under beskrivningen. En beskrivare dokumenterar det hunden gör i en femgradig intensitetsskala där 1 betyder liten och 5 betyder stor reaktion.

Beskrivningen av stationerna finns i **bilaga V2**.

Resultatet av beskrivningen av 541 jaktavlade och 480 klassiska labradorer under tiden 2013-2022 redovisas nedan i ett spindeldiagram.

Det är knappast så att alla hundar och hundraser ska vara likadana. Man väljer sin ras just för dess speciella sätt och egenskaper. Alla hundar blir inte överlyckliga när de träffar nya människor, alla blir inte särskilt överraskade när något hastigt dyker upp i synfältet, alla vill heller inte jaga efter leksaker.

Mentalbeskrivningar innebär att vi får ökad kunskap om våra hundraser likheter och skillnader. Vi ser dessutom variationer i beteende inom en ras, något som ger uppfödarna verktyg för avelsurval. Hundägaren får genom BPH/MH bättre kännedom om var den egna hunden har sina starka sidor och under vilka omständigheter den kanske behöver stöd och uppmuntran. Beskrivningen kan också ge en förklaring till uppträdande och agerande hos en hund som uppfattas som krävande eller oönskad. Varken BPH eller MH säger allt om en hund men bidrar med en hel del information.

Mentalbeskrivningar är ju relativt nytt. MH är äldre än BPH, som kom först 2012. Ett första steg för att lära känna sin hund, är att man som hundägare/uppfödare deltar på BPH,

som i likhet med MH stambokförs. Det leder till större kännedom om hur individer i rasen reagerar i olika situationer, vilket är till stor nytta för avelsplaneringen. Så småningom ger den kunskapen en uppfattning om kvaliteter som man vill värna om, men också om detaljer som kanske behöver förändras en smula.

BPH/MH gör vi för att vi vill veta mer om vår ras. Varje BPH/MH-beskriven labrador bidrar med en ökad kännedom och förståelse för just labradorens egenskaper och särdrag. BPH/MH är en beskrivning – inte ett prov eller ett test. Det betyder att en hund inte värderas som godkänd eller icke godkänd vilket är viktigt att känna till. I SKKs officiella register noteras att beskrivningen är genomförd för hunden ifråga och resultatet redovisas i ett spindeldiagram som gör det möjligt att jämföra en individ med övriga beskrivna labradorer. Varje labrador som beskrivs bidrar till den viktiga avelsplaneringen.

Det finns all anledning att värna om egenskaper och personligheter hos våra labradorer.

Måluppfyllelse vardagsmentalitet

Vid en jämförelse mellan registrerade hundar och genomgångna beskrivningar, BPH och MH visar det sig att vi når målet 10%. 2021 beskrevs 410 av våra labradorer, vilket innebär att ca 14 % av alla labradorer som registrerades 2019 (eftersom hundarna måste vara 12 månader för beskrivningar och snittålder är 2 år) har beskrivits. Detta visar att målet som sattes 2016 har nåtts.

Långsiktiga mål

- Att fler labradorer mentalbeskrivs antingen med BPH eller MH i syfte att synliggöra rasens vardagsmentalitet.
- Ta fram en bild för hur labradorens spindeldiagram bör se ut i BPH, när tillräckligt många individer är beskrivna.

Kortsiktiga mål

- 15 % av alla labradorer beskrivs varje år, antingen med BPH eller MH.

Handlingsplaner

Handlingsplanerna åligger Labrador Retrieverklubbens styrelse att genomföra.

- Verka för fler beskrivningstillfällen.
- Genom information nå fler uppfödare och följa upp om de genomför BPH
- Sprida information på Labradorklubbens hemsida och Facebook.
- Uppmuntra uppfödare att vidarebefordra befintligt informationsmaterial till sina valpköpare.
- Inventera vilka BPH-beskrivare som finns i regionerna.
- Inspirera fler att bli BPH-beskrivare.

Hälsa

Foto: Annika Niklasson Adolfsson

Nuläge

Syftet med avsnittet Hälsa är att följa upp hälsoutvecklingen efter publiceringen av det föregående RAS-dokumentet. För bakgrund och statistik för åren fram till år 2017 hänvisas således till RAS som finns publicerat på LRKs hemsida. De källor som använts är SKKs avelsdata, Agrias skadestatistik, Rasdata för labrador samt LRKs hälsoenkät från 2017. I Agrias skadestatistik 2016–2021 framkommer att rörelseproblem fortsatt är liksom tidigare ett av problemområdena i rasen trots mångårigt hälsoprogram på höfter och frivillig uppföljning av armbågar. I Agrias skadestatistik framkommer även området öron/hud samt mage fortsatt som problemområden. Detta är områden som rasklubben regelbundet följer upp via LRKs hälsoenkät som avser SKK-registrerade labradorer. Senast skickades den ut till ägare av labradorer födda 2017.

LRKs hälsoenkät

Hälsoenkäten från LRK skickas ut vart femte år till riktad årsregistrering. Utfallet av hälsoenkäten finns på Labradorklubben.se.

DNA-tester

Nya DNA-tester utvecklas ständigt för att finna eventuella anlag för olika sjukdomar hos hund. Dessa är ett bra hjälpmedel i aveln, men bör användas med försiktighet och eftertanke. När det gäller DNA-tester har SKK en handlingsplan (SKKs grundregler) för hur de olika testresultaten bör hanteras. DNA-tester i sig bör inte vara ett försäljningsargument, utan ska användas klokt som ett av många verktyg i avelsarbetet.

SKK:s avelskommitté har gjort följande generella policyuttalande avseende tillämpningen av DNA-tester i avelsarbetet:

"Genetiska tester är ett utmärkt verktyg i avelsarbetet för bättre hälsa hos våra hundar, förutsatt att dessa tester är tillförlitliga, relevanta och används på ett klokt sätt. Uppfödare och hundägare bör noggrant utvärdera nyttan med och konsekvenserna av ett genetiskt test innan detta utförs. Risken med ett ensidigt eller överdrivet fokus på DNA-testresultat är att andra viktiga åkommor eller egenskaper hamnar i skymundan.

SKK:s avelskommitté vill understryka vikten av att man i avelsarbetet utgår ifrån hur vanligt förekommande och hur stort kliniskt problem en sjukdom är, snarare än att utgå ifrån vilka tester som finns tillgängliga. Om en sjukdom inte utgör ett kliniskt problem i rasen och/eller det DNA-test som erbjuds för denna åkomma inte anses tillförlitligt är det bättre att avstå från att testa sin hund. Risken är annars att avelsbasen begränsas på felaktiga grunder, eftersom du som uppfödare är skyldig att ta hänsyn till testresultatet i ditt avelsarbete.

Det är viktigt att ha i åtanke att hundavel handlar om mycket mer än enstaka sjukdomar, och att genetiska tester, även om de idag är många, inte ger hela bilden."

LRK uppmanar alla uppfödare och ägare av drabbade/testade hundar att rapportera resultaten till avelskommittén så att vi får mer kunskap om var anlagen finns.

Höftledsdysplasi (HD)

Efter att andelen hundar med HD legat runt 15-17 procent i mitten av 1990-talet steg frekvensen successivt mot slutet av årtiondet för att därefter sjunka igen. Under 2015 ökade andelen hundar med HD till 24 procent för att sedan sjunka igen och de senaste 3 åren har HD-frekvensen legat stabil på 17 procent och vi verkar inte komma längre med dagens metodik.

Födda år	Antal födda	Röntgade	Röntgade %	HD grad A	HD grad B	HD grad C	HD grad D	HD grad E	A+B	C+D+E
2015	2559	1667	65%	895	379	310	75	8	1274	393
2016	2501	1616	65%	911	382	260	53	10	1293	323
2017	2745	1812	66%	1166	361	232	45	8	1527	285
2018	2673	1699	64%	1055	319	250	66	9	1374	325
2019	2750	1770	64%	1125	336	251	45	13	1461	309
2020	3337	2111	63%	1238	521	288	56	8	1759	352
2021	3977	1658	42%	991	378	226	45	18	1369	289

Tabell: HD totalt. Källa: Rasdata för labrador.

Höftledsstatisitk fördelat på klassiska/jaktavlade: se [bilaga H1](#).

Armbågsledsdysplasi (ED)

De allra flesta hundar som överhuvudtaget röntgas, undersöks både avseende HD och ED.

Förekomsten av ED har legat stadigt under 10 procent av populationen, vilket är i linje med LRKs uppsatta mål av högst 10 procent.

ED Totalt										
Född år	Antal födda	Röntgade	Röntgade %	ua	1	2	3	1+2+3	1+2+3 i %	
2015	2559	1620	63%	1488	70	24	38	132	8%	
2016	2501	1581	63%	1460	70	14	37	121	8%	
2017	2745	1773	65%	1646	74	10	43	127	7%	
2018	2673	1670	62%	1554	69	14	33	116	7%	
2019	2750	1737	63%	1624	60	10	43	113	7%	
2020	3337	2082	62%	1952	77	7	46	130	6%	
2021	3977	1642	41%	1536	52	13	41	106	6%	

Tabell: Armbågsledsstatus per födelseår. Källa: Rasdata för labrador.

Armbågsstatistik fördelat på klassiska/jaktavlade: se [bilaga H2](#).

SKKs index för HD och ED

Avseende SKKs HD och ED index så behandlades det utförligt i föregående RAS, vi hänvisar till det dokumentet samt SKK Avelsdata.

Ögon

Tidigare var det obligatoriskt att föräldrarna till en kull var ögonlysta avelsdjur för att kunna registreras i SKK. I och med avskaffandet av hälsoprogrammet 2007 togs den obligatoriska ögonlysningen som krav för registrering bort hos SKK. Det nya hälsoprogrammet bygger på frivillighet, det är dock en stark rekommendation från LRK att ögonlysa en hund som ska gå i avel.

Beträffande prcd-PRA och övriga ögonsjukdomar hänvisar vi till labradorklubben.se samt till tidigare års RAS-dokument från 2016.

Ögon totalt							
År	Födda	Undersökta	%	ögonlysta	%	gentest	hereditärt fria
2015	2 559	811	32	765	30	46	407
2016	2 501	756	30	714	29	42	458
2017	2 745	851	31	807	29	44	505
2018	2 673	695	26	666	25	29	474
2019	2 750	712	26	679	25	33	416
2020	3 337	628	19	615	18	13	256
2021	3 977	318	8	308	7,7	10	109

Källa: Rasdata för labrador.

Statistik över ögondiagnoser: se **bilaga H3**.

Målet för uppföljning av ögonlysning är att se antal ögonlysta i stort, inte populationsindelat.

Stargardt

Progressiv retinal atrofi (PRA) hos labrador är ett samlingsnamn för flera sjukdomar som kännetecknas av en progressiv degenerering av fotoreceptorcellerna i hundens ögon. Mutationen i PRCD-genen var den första hittade mutationen som orsakar PRA hos labrador.

En labrador, född 2004, hade en annan typ av PRA. Forskare vid SLU påbörjade ett projekt för att undersöka den genetiska bakgrunden. Med hjälp av blodprov från drabbad hund, föräldrar och kullsyskon kunde det fullständiga genomet sekvenseras och en mutation i ABCA4-genen hittades. Den genen spelar en viktig roll när ljuset träffar ögat. De hundar som drabbas kan inte producera ett visst protein, vilket orsakar degeneration av tappar och stavar som i sin tur leder till synnedsättning. De förändringar som uppstår sker gradvis och synnedsättningen blir långsamt sämre ju äldre hunden blir. Arvsgången är autosomal recessiv. Ett DNA-test har utformats för att kunna kontrollera om mutationen i ABCA4-genen föreligger hos en individ. Blodprov är att föredra men även svabbprov kan tas och skickas därefter till laboratoriet för analys. Provsvaret visar om hunden är frisk/unaffected, sjuk/affected eller bärare/carrier av anlaget. Testet heter Canine-STGD1 (ABCA4).¹²⁾

Frivillig registrering av Stargardt-testad hund sker till labrador.nu. Observera att LRK inte har ansökt om central registrering av provresultaten hos SKK. Det är dock mycket möjligt att detta görs framöver. Det kan därför vara klokt att använda SKKs DNA-remiss i samband med testningen.

Exercise Induced Collapse (EIC)

EIC är en neurologisk sjukdom där överföringen av impulser mellan nerver och muskulatur inte fungerar på ett normalt sätt. EIC nedärvs med autosomal recessiv arvsgång. Vi hänvisar till föregående RAS och labradorklubben.se för ytterligare information om EIC.

Autosomal recessiv arvsgång

Nedärvningschema för autosomal recessiv arvsgång finns i **bilaga H4** där du även finner några ytterligare sjukdomar som nedärvs enligt schemat.

Måluppfyllelse hälsa

Långsiktiga mål

- Bevaka utveckling och användning av DNA-tester.
- Att alla avelsdjur ögonlyses.
- Öka andelen hundar som röntgas för HD/ED, samt minska andel belastade individer.

Kortsiktiga mål

- Öka andelen ögonlysta individer.
- Andelen HD-belastade individer ligger under 17%.
- Andelen ED-belastade individer ligger under 7%.
- Bevaka diagnosen klinisk ED.

Handlingsplaner

Handlingsplanerna åligger Labrador Retrieverklubbens styrelse att genomföra.

- Uppmana alla uppfödare och ägare av drabbade/testade hundar att rapportera resultaten till avelskommittén så att vi får mer kunskap om var anlagen finns.
- Öka kunskapsnivån hos labradorägare/uppfödare om ED.
- Fortsatt informera om nyttan och begränsningar med DNA-tester.
- Delta i den fortsatta utvecklingen av HD/ED index, så att det blir ett effektivare verktyg i avelsarbetet.
- Med regelbundna intervaller skicka ut hälsoenkäter till hundägare och uppfödare samt sammanställa och utvärdera svaren.
- Arrangera informationsträffar/utbildning/föreläsningar inom hälsa.

¹²⁾ Labradorklubben.se

Exteriör

Nuläge

Labradoren är en ras som är arbetande och behöver en god kondition, substans och muskelmassa som inte får förväxlas med fetma. Exteriören ska vara välbalanserad harmonisk och kraftfull, utan överdrifter åt något håll.

Som apportör av småvilt både på land och vatten har labradoren några tydliga rastypiska egenskaper. Halsen liksom framstället ska vara starkt och kraftigt för att orka bära upp större fåglar. Bröstkorgen ska vara tunnformad för att kunna fösa undan vattnet vid simning och pälsen skall vara dubbel med vattenavvisande underull. Svansen ska vara rundad och täckt med tjock päls för att kunna användas som roder. För att ge ett milt uttryck ska ögonen vara bruna eller hasselnötsbruna, ej svarta eller för ljusa. Detta är några av de mest utmärkande dragen för labradoren.

Helhetsintrycket, enligt rasstandarden, är en starkt byggd, kompakt och mycket rörlig hund med bred skalle, bred och djup bröstkorg och brett och starkt ländparti och bakställ.¹³⁾

Svaren på den exteriödomarens enkät som skickats ut pekar i nuläget på en varierande kvalitet rent exteriört, p.g.a. att det några domare tyckte hade utvecklats i positiv riktning tyckte andra hade utvecklats i negativ riktning. Se **bilaga E1**.

Andelen utställda hundar har legat på ungefär samma nivå över tid men började redan före pandemin att minska. Av de utställda hundarna är det ca 41% som fått excellent och ca 26% har fått certifikatkvalitet, ck. Tittar man bara på jaktklassen så är dessa siffror betydligt lägre; 10% har fått excellent. Tar man bara de aktuella utställningsåren 2016-2021 så delades det ut 43% excellent och av dem har 29% fått ck. Slutsatser kan vara svåra att dra då det i statistiken redovisas antal starter och inte antal hundar som ställts ut. Se **bilaga E2**.

Exteriörbeskrivning krävdes tidigare för att få starta i elitklass på jaktprov. Det kravet togs bort i regelverket 2022-01-01. Exteriörbeskrivning var en beskrivning av hundens anatomi enligt ett schema.

Exteriörbedömning kom till som en möjlighet att få hundar exteriörbedömda under pandemin. Vid exteriörbedömning får varje hund en kritik och ett kvalitetspris enligt gällande utställningsregler. Ingen konkurrensbedömning tillämpas.

Foto: Marita Schmidt

¹³⁾ Raskompendium 2014, "Labrador Retriever – en apportörande fågelhund".

Måluppfyllelse exteriör

När RAS reviderades 2016 sattes mål och strategier upp. I texten nedan kommer vi att följa upp om dessa är klara/gjorda eller inte.

Mål

- Ökat intresse och större kunskap om anatomi/exteriör hos domare och uppfödare: **Ej mätbart.**
- Ökad andel av domarna, som bedömer rasen är rasspecialister: **Ej uppnått.**
- Ökad förståelse för och kunskap om labradoren som jakthund hos domarna: **Ej mätbart.**
- Utställningsverksamheten ska i första hand vara ett verktyg för att säkerställa avelsutvärdering av föräldradjur och individer: **Ej mätbart.**

Långsiktiga mål

- Att 10% av avkommorna till avelsdjuren i respektive population utvärderas på utställning/exteriörbedömning i syfte att säkerställa bevarande av rasens exteriör enligt rasstandarden.
- Att en större andel av utställningsdomarna, som bedömer rasen är rasspecialister.
- Att utställningsdomarna får en ökad förståelse för och kunskap om labradoren som jakthund.

Kortsiktiga mål

- Att 10% av uppfödarna genomgår Labradorklubbens utbildning i Anatomi och Bedömning.
- Att minst 7,5% av de registrerade hundarna varje år, även i fortsättningen ställs ut eller får en exteriörbedömning för utvärdering av avelsresultatet.

Handlingsplaner

Handlingsplanerna åligger Labrador Retrieverklubbens styrelse att genomföra.

- Informera kontinuerligt om utställning och exteriörbedömning i tidningen Labradoren samt i klubbens sociala medier.
- Uppmuntra uppfödare att informera sina valpköpare om rasens exteriör.
- Uppmuntra klubbens regioner att anordna exteriörbedömningar och inofficiella utställningar för sina medlemmar.
- Uppmuntra regionerna att anlita erfarna uppfödare som domare vid inofficiella utställningar.
- Uppmuntra regionerna att anordna ringträningar.
- Uppmuntra erfarna uppfödare att utbilda sig till exteriördomare.
- Verka för fysiska exteriördomarkonferenser.
- Delta på SSRKs årliga funktionärsträff.

Handlingsplaner för rasklubben

Se under respektive avsnitt.

Källförteckning

SKK Hunddata
Nationalencyklopedin
Malm Sofia & Lindholm Åsa 2013, "Hundavel i teori och praktik" utgiven av SKK
Sundgren Per-Erik 1990, "Hunduppfödaren" utgiven av SKK
Sundgren Per-Erik 2001, "Om metoder för inavelsberäkningar"
rasdata.nu
labradorklubben.se
skk.se
avelsdata.se
ssrk.se
Agria Breed Profile
LRKs hälsoenkät från 2017

Bilagor

P1 Födda och registrerade
P2 Färger och kön
P3 Antalet hundar använda i avel
P4 Ålder, första valpkull
P5 Antalet kullar och kullstorlek
P6 Inavelsökning
P7 Antal avkommor
P8 Antal barnbarn
P9 Antal barnbarn till hanhundar födda 2000-01-01 eller senare
F1 Kortfattad beskrivning jaktprov
F2 Informationsfolder FB-R
F3 Detaljerad jaktprovsstatistik
F4 Andel startande på jaktprov
F5 Statistik FB-R
F6 Spindeldiagram FB-R
F7 Debutålder jaktprov
V1 Beskrivning av BPH
V2 Beskrivning av MH
H1 HD-statistik fördelat på klassiska och jaktavlade labradorer
H2 ED-statistik fördelat på klassiska och jaktavlade
H3 Ögon diagnoser
H4 Nedärvningsschema för autosomal recessiv arvsång
E1 Svar på domarenkät
E2 Statistik utställningar

Bilaga P1. Födda och registrerade.

År	Födda			Reg.			
	Alla	Jakt	%	Alla	Jakt	%	
2000	2187		0	2177		0	
2001	2249		0	2193		0	
2002	2364		0	2405		0	
2003	2547		0	2492		0	
2004	2845		0	2860		0	
2005	2644		0	2622		0	
2006	2636	646	25	2609	598	23	härifrån är jakt fullständig
2007	2400	583	24	2485	593	24	
2008	2384	611	26	2328	567	24	
2009	2026	585	29	2127	626	29	
2010	2248	715	32	2210	700	32	
2011	2313	723	31	2299	688	30	
2012	2253	786	35	2282	780	34	
2013	2370	812	34	2276	789	35	
2014	2150	777	36	2231	810	36	
2015	2559	925	36	2489	930	37	
2016	2501	1056	42	2520	1028	41	
2017	2745	1042	38	2654	1005	38	
2018	2673	1015	38	2667	997	37	
2019	2750	1133	41	2919	1257	43	
2020	3337	1274	38	3201	1197	37	
2021	3977	1595	40	4109	1629	40	

Bilaga P2. Färger och kön.

År	Tikar			Hanar			Totalt			Jakt			
	svarta	gula	bruna	svarta	gula	bruna	svarta	gula	bruna	svarta	gula	bruna	
2000	821	229	85	791	195	66	1612	424	151	51	13	0	
2001	753	244	81	861	229	81	1614	473	162	59	4	1	
2002	855	249	106	801	242	111	1656	491	217	47	10	0	
2003	895	268	102	887	277	118	1782	545	220	50	12	1	
2004	987	291	123	1003	301	140	1990	592	263	79	17	2	
2005	902	264	144	914	258	162	1816	522	306	72	18	0	
2006	887	222	168	986	237	136	1873	459	304	557	88	1	härifrån fullstä
2007	788	230	179	769	256	178	1557	486	357	482	101	0	
2008	722	298	185	734	266	179	1456	564	364	470	139	2	
2009	644	197	144	679	212	150	1323	409	294	485	97	3	
2010	666	241	204	679	238	220	1345	479	424	564	146	5	
2011	693	273	196	659	257	235	1352	530	431	575	147	1	
2012	675	230	209	701	226	212	1376	456	421	631	152	3	
2013	686	250	255	713	231	235	1399	481	490	658	151	3	
2014	607	251	242	595	238	217	1202	489	459	578	197	2	
2015	719	314	222	717	315	272	1436	629	494	693	227	5	
2016	675	292	259	761	303	211	1436	595	470	793	250	13	
2017	769	319	279	789	333	256	1558	652	535	822	203	17	
2018	689	345	300	695	370	274	1384	715	574	713	300	2	
2019	754	366	227	772	402	229	1526	768	456	763	368	2	
2020	855	490	292	911	454	335	1766	944	627	803	435	36	
2021	1121	534	285	1148	562	327	2269	1096	612	1088	496	11	
2022	549	349	197	600	326	172	1149	675	369	660	405	3	ej fulls

Bilaga P3. Antalet hundar använda i avel.

År	Antal kullar	Tikar	Hanar
2000	355	<u>345</u>	<u>175</u>
2001	342	<u>333</u>	<u>189</u>
2002	377	<u>371</u>	<u>194</u>
2003	384	<u>378</u>	<u>204</u>
2004	437	<u>427</u>	<u>213</u>
2005	403	<u>398</u>	<u>206</u>
2006	392	<u>386</u>	<u>211</u>
2007	362	<u>360</u>	<u>212</u>
2008	353	<u>347</u>	<u>197</u>
2009	316	<u>310</u>	<u>179</u>
2010	340	<u>338</u>	<u>186</u>
2011	350	<u>346</u>	<u>211</u>
2012	341	<u>339</u>	<u>183</u>
2013	365	<u>360</u>	<u>216</u>
2014	322	<u>322</u>	<u>176</u>
2015	398	<u>395</u>	<u>217</u>
2016	365	<u>357</u>	<u>197</u>
2017	411	<u>400</u>	<u>214</u>
2018	391	<u>383</u>	<u>213</u>
2019	415	<u>409</u>	<u>220</u>
2020	496	<u>480</u>	<u>258</u>
2021	599	<u>582</u>	<u>288</u>
2022	406	<u>405</u>	<u>225</u>
Totalt	12 586	<u>6 813</u>	<u>3 020</u>

Antal olika tikar resp. hanar använda i avel ett visst år. (År = födelsedatum för kull)
d.v.s. hur många tikar resp. hanar användes i avel till kullar födda år xxxx.

Bilaga P4. Ålder första kull.

		0 - 6 månader	7 - 12 månader	13 - 18 månader	19 - 24 månader	2 - 3 år	4 - 6 år	7 år och äldre	Totalt
2022	Moder	0	0	0	11	154	66	1	232
	Fader	0	0	14	12	32	26	4	88
	Totalt	0	0	14	23	186	92	5	
2021	Moder	0	0	0	18	203	104	2	327
	Fader	0	0	9	13	60	31	7	120
	Totalt	0	0	9	31	263	135	9	
2020	Moder	0	0	0	2	181	66	2	251
	Fader	0	2	11	11	47	25	11	107
	Totalt	0	2	11	13	228	91	13	
2019	Moder	0	0	0	12	146	69	1	228
	Fader	0	0	7	13	47	29	4	100
	Totalt	0	0	7	25	193	98	5	
2018	Moder	0	1	0	12	126	58	0	197
	Fader	0	0	8	16	34	28	11	97
	Totalt	0	1	8	28	160	86	11	
2017	Moder	0	0	1	6	144	67	2	220
	Fader	0	0	10	8	42	29	3	92
	Totalt	0	0	11	14	186	96	5	
2016	Moder	0	0	0	3	118	67	2	190
	Fader	0	0	8	8	28	23	4	71
	Totalt	0	0	8	11	146	90	6	
2015	Moder	0	0	0	3	131	82	2	218
	Fader	0	0	13	10	31	30	10	94
	Totalt	0	0	13	13	162	112	12	
2014	Moder	0	0	0	4	115	48	1	168
	Fader	0	0	5	4	35	16	4	64
	Totalt	0	0	5	8	150	64	5	
2013	Moder	0	0	1	7	97	76	1	182
	Fader	0	0	6	12	38	35	3	94
	Totalt	0	0	7	19	135	111	4	
2012	Moder	0	0	0	2	111	75	1	189
	Fader	0	1	3	13	33	15	8	73

		0 - 6 månader	7 - 12 månader	13 - 18 månader	19 - 24 månader	2 - 3 år	4 - 6 år	7 år och äldre	Totalt
2011	Moder	0	0	0	2	120	60	2	184
	Fader	0	0	7	5	41	29	4	86
	Totalt	0	0	7	7	161	89	6	
2010	Moder	0	0	1	3	104	73	3	184
	Fader	0	0	6	10	34	21	15	86
	Totalt	0	0	7	13	138	94	18	
2009	Moder	0	0	2	5	105	56	2	170
	Fader	0	1	12	9	26	18	2	68
	Totalt	0	1	14	14	131	74	4	
2008	Moder	0	1	1	3	130	58	1	194
	Fader	0	1	10	11	30	15	9	76
	Totalt	0	2	11	14	160	73	10	
2007	Moder	0	0	0	2	136	57	0	195
	Fader	0	0	12	13	33	20	8	86
	Totalt	0	0	12	15	169	77	8	
2006	Moder	0	0	1	11	156	52	1	221
	Fader	0	1	11	11	28	21	5	77
	Totalt	0	1	12	22	184	73	6	
2005	Moder	0	0	1	4	159	54	4	222
	Fader	0	0	16	6	36	17	8	83
	Totalt	0	0	17	10	195	71	12	
2004	Moder	0	0	1	10	158	49	0	218
	Fader	0	0	14	13	32	19	9	87
	Totalt	0	0	15	23	190	68	9	
2003	Moder	0	1	3	10	137	48	4	203
	Fader	0	0	7	15	36	10	6	74
	Totalt	0	1	10	25	173	58	10	
2002	Moder	0	0	0	5	125	53	1	184
	Fader	0	0	20	6	34	17	4	81
	Totalt	0	0	20	11	159	70	5	
2001	Moder	0	0	1	7	104	60	3	175
	Fader	0	3	12	9	20	24	9	77

Bilaga P5. Antal kullar och kullstorlek.

År	Antal kullar	Kullstorlek, genomsnitt
1990	421	6
1991	402	6
1992	392	6,1
1993	385	6,2
1994	383	6,2
1995	357	6,2
1996	322	6,3
1997	319	6,2
1998	330	5,9
1999	355	6,3
2000	355	6,1
2001	342	6,4
2002	377	6,1
2003	384	6,5
2004	437	6,4
2005	403	6,4
2006	392	6,6
2007	362	6,4
2008	353	6,6
2009	316	6,2
2010	340	6,4
2011	350	6,4
2012	341	6,5
2013	365	6,3
2014	322	6,5
2015	398	6,2
2016	365	6,5
2017	411	6,5
2018	391	6,7
2019	415	6,4
2020	496	6,6
2021	599	6,6

Bilaga P6. Inavelsökning.

Reg.år	Alla		varav jakt		
	Inavelsökning	Antal reg.	Inavelsökning	Antal reg.	
1990	2,10				
1991	2,00				
1992	1,90				
1993	1,70				
1994	1,60				
1995	1,60				
1996	1,50				
1997	1,20				
1998	1,40				
1999	1,40				
2000	1,33	2177		67	
2001	1,17	2193		61	
2002	0,97	2405		57	
2003	1,17	2492		70	
2004	1,09	2860		94	
2005	1,17	2622		71	
2006	1,15	2609	0,87	598	härför är jakt fullständig
2007	1,15	2485	0,58	593	
2008	1,22	2328	0,86	567	
2009	1,15	2127	1,06	626	
2010	1,13	2210	0,75	700	
2011	1,05	2299	0,88	688	
2012	1,00	2282	0,92	780	
2013	0,96	2276	1,18	789	
2014	1,06	2231	0,93	810	
2015	0,80	2489	0,90	930	
2016	0,89	2520	1,01	1028	
2017	0,93	2654	0,76	1005	
2018	0,88	2667	0,85	997	
2019	0,86	2919	0,81	1257	
2020	0,70	3201	0,59	1197	
2021	0,63	4109	0,62	1629	

Bilaga P7. Antal avkommor.

Hund	Född	Valpar	Kullar				
Drumbroneth Black Minstrel	1976-01-27	808	120	Lab Treasure's Best of All	2000-05-01	196	35
Kamrats Buse	1969-08-04	789	227	Rocheby Jazz Time of Follytower	1975-11-02	196	26
Brentchase Black Admiral	1972-11-07	787	133	Levenghyl Monza	2009-04-25	195	29
Rodarbäl Marko	1978-11-12	643	105	Whitcity Black	2001-04-12	195	28
Stifinnerens Bandy	1988-03-12	559	94	Debside Ambrose	1992-06-18	193	28
Tarryholme Brodie	1987-08-20	496	70	Rambo of Downfarm	1985-08-30	193	28
Ballyduff Fergus	1976-04-15	488	83	Manymills Electron	1975-05-15	191	31
Baronor Phoenix	1973-11-05	487	91	Annaloughan Ace	2015-05-02	191	27
Mallards Clay Basker	1981-09-13	442	70	Jayncourt Star-Extraodynar	1991-06-01	189	32
Powhatan Sentry	1968-01-01	425	125	Highstones Nimbus	1984-05-12	188	37
Sandylands Happy Jim	1975-08-02	417	62	Mardas The Minstrel	1977-05-20	187	29
Novacroft Arris	1983-08-07	404	70	Sjöbygårdens Im Still Standing	2007-09-23	186	27
Cambremer Wellington	1996-06-03	404	69	Jayncourt Natural Star	2001-03-01	185	33
Cynhinfa Flint	2005-11-16	398	56	Delfleet Hawk	2006-07-04	185	28
Puhs Imp	1977-09-03	396	73	Pollbear Rockpool	1997-04-30	184	29
Minnows Hector	1993-08-20	395	57	Attikonak Mister-Mccloud	1977-07-04	182	31
Ballyduff Maroon	1973-04-29	382	85	Catraz Riding Waves to Noelany	2017-05-25	182	28
Ravencroft Caper	1974-02-26	371	56	Puhs Superman	1975-12-16	177	32
Rodarbäl Xodus	1980-02-15	348	54	Minnows Kiwi	1988-03-05	177	26
Alexander	1977-01-15	338	51	Yerbas Anno		176	36
Brutus	1972-09-04	334	69	Gillie		176	32
Copperbirch Lancelot	2014-12-12	326	50	Dusky Dipper of Downfarm	1991-03-14	176	26
Rocksteady By Night	1995-09-29	321	52	Guideline's One Size Fits All	2005-03-12	176	25
Rodarbäl Dino	1975-02-25	313	45	Annual's Trendsetter	2008-01-16	173	28
Cherrycombe Teal of Lakedown	2002-06-03	312	48	Charway Black Grouse	1987-10-09	172	29
Imperial	1975-04-28	306	51	Nattens Domino	1968-01-24	171	54
Sulleyshill Greg	1996-04-07	305	47	Kamrats Jolly-Bob	1985-07-07	171	28
Powhatan Black Cedar	1981-12-30	301	51	Manymills Hornet	1992-07-01	170	28
Iliadens Haimon	1981-04-24	298	44	Tjotte's Lover Under Cover	2006-03-22	170	28
Minväns Junior	1976-02-18	297	45	Breamsdown Benjamin	2017-05-27	170	25
Grock of Mansergh	1975-01-12	291	43	Älvgårdens Zoom	1976-09-24	170	22
Conneywarren Brooklin	2008-05-02	289	49	Dikdik	1973-03-16	169	26
Ingmos Yster	1976-10-01	282	45	Poolstead Padre	1978-01-02	168	29
Rygårdens Frasse		279	65	Novacroft Buster	1988-08-15	167	26
Guideline's Copyright	1990-09-29	278	49	Sandylands Geoff		166	80
Sandylands Midnight Maestro	1971-01-03	277	72	Carpenny Rusty Kamrats	1997-01-01	166	28
Blackthorn Briar	1981-03-23	275	45	Puhs Black Label	1975-09-23	166	25
Sandylands April Madness	1981-04-14	273	44	Trendmaker's Mugwump	1995-03-20	165	27
Sandylands Wiseman	1967-08-17	272	112	Team Timberline Boss	2013-06-11	165	26
Gold Shadow Ben	1998-05-25	267	43	Crawcrook Calhiban	1976-08-07	162	31
Heavy Loader's Turn Back Time	2000-09-04	262	43	Kupros Major at Lindall	1983-08-14	161	31
Imp's Herbie-Mann	1979-05-16	261	41	Elhid VanDalen Gamemaster's Ego	2012-08-27	161	29
Bobby-Burns	1976-04-26	261	39	Thurbajen Baltic King	2005-05-07	161	22
Pendil of Ballyduff	1974-10-10	256	40	Garronpoint Mole	2005-02-10	160	24
Borelands Black Captain		248	40	Coco Loco's X-File	2008-11-19	159	26
Newinn Fir Cone	1987-05-02	247	39	Lawnwoods Black Jack	1983-02-04	158	25
Seawind Polish Poker	2010-06-30	240	38	Sea-Birds Batteries Not Included	2007-07-07	156	28
Minnows Walter Scott	1988-12-09	239	44	Popkepela's Prophet	1980-12-22	156	27
Follytower Admiral Moon	1986-02-17	237	38	Windleaf Disco	2016-05-15	155	21
Haretor Shadow of Drakeshead	1985-06-02	235	37	Boothgate's It's Show Time	1992-02-16	154	28
Ingmos Umberto	1975-11-28	234	43	Middlegate Tinker	1992-06-06	153	25
Balnova Super Tramp	1985-10-13	231	32	Ballyfema Vulcan	1977-06-01	153	23
Wishwood Marshman	1992-02-03	225	42	Mallorn's Ice Device	2009-10-13	152	28
Sandylands Night Flight	1980-04-24	225	39	Kamrats Magic-Man	1986-12-12	152	25
Smart Fellow's Four Leaf Clover	1989-08-11	224	39	Small Miracles Hefaistos	2017-10-17	151	20
Stowlodge Stoddart	1982-02-24	221	37	Drakeshead Ferdinand	2000-05-06	150	19
Brinkdal Conrad	2014-04-01	217	34	Mardas Crazy Cappers	1978-07-15	149	24
Conneywarren Lennie	2006-09-05	216	35	Trendmaker's The Moose Is Loose	1994-04-27	148	23
Kroppsmarkens New Connection	2002-04-03	215	28	Acadian Guy	1974-06-06	148	22
Minnows Irish Brand	2014-03-02	214	31	Annual's Poker Star	2012-11-21	148	22
Coco Loco's Dragon Fly	2010-08-03	210	32	Kamrats Muddler	1980-10-12	147	19
Coco Loco's Handyman	2005-05-31	209	31	Puhs Tweedledee		146	25
Follytower Freebooter	1985-09-26	209	31	Tasco Brimstone	2000-05-14	146	24
Warringah's Cobblestone	1997-04-05	207	34	Bamse	1971-12-20	145	27
Winnie's Madison	2000-05-29	204	39	Like'ims Water Dancer	1986-12-31	143	24
Coco Loco's Zhou Off	2009-02-22	204	32	Lakedown Diawl Bach	2008-03-22	142	24
Minnows Winter Whizz	1985-04-30	202	34	Mambrinos Black Cap	2013-07-16	142	24
Lawnwood Free and Easy	1980-04-15	202	33	Aquador Merlin	2012-06-26	141	22
Fieldcourt Dancing Pioneer	1995-08-30	197	27	Mallards Muddler Sork	1989-08-09	141	20
Robust S:t Pepper	1981-04-28	197	26	Proud Miles Davis	1982-03-10	140	25
				Follytower Man O'war	1990-04-15	140	24

Proud Classic Coffee	1975-01-19	140	23	Killyrudden Lionheart	2014-02-20	108	14
Mambrinos Triumph	1996-05-12	139	22	Tjotte's Win The Crowd	2011-06-26	107	17
Wishwood Shuttle	1985-08-26	138	28	Applejack's Whoop De Doodle	2003-02-28	106	15
Like'ims Handsome	1979-06-10	138	25	Dancing of Cranes Point Charlie	2001-04-10	106	15
Novacroft Mixedspice	1992-03-27	138	24	Puhs Black Forest	1978-07-28	105	22
New Wawe's Local Hero	1998-01-18	138	21	Fågelängens Baloo	1973-06-10	105	19
Joker	1975-10-04	137	24	Othamcourt Irish Malt	1997-10-16	105	16
Brown Hunt's Jacquard	2003-10-31	137	17	Rainstone Aries	2011-10-07	105	15
Sjöbygårdens Uno Dos Tres	2013-04-04	136	23	Nattens Alexander	1969-09-28	104	23
Twigg's Tufted Duck	1973-06-29	136	22	Whisky		104	21
Sjöbygårdens Scream and Shout	2016-03-07	136	19	SmartFellow'sOrderFromNewYork	1988-01-12	104	17
Alltid Dandelion	1971-01-19	134	40	Dolou's Dancing Star	2002-04-22	104	14
Hartofgold Harvey	2005-04-14	134	20	Amick	1975-09-27	103	20
Sheenaron Merry Soul Mate	1997-07-05	134	20	Brackenbank Quartz	1994-07-11	103	17
Guideline's Jam and Fritters	2004-08-12	133	20	Castlemans Tonga	2015-01-08	103	14
Killyrudden Blueberry	2018-07-22	133	18	Imp's Batman	1989-11-29	103	14
Newinn Victor	1984-12-21	132	25	Annual's On Guard	1997-02-13	102	19
Winnie's Wide Type	1984-02-08	132	21	Fågelängens Copper Carrot	1976-02-07	102	18
Winnie's Frank Zappa	2002-04-21	131	21	Jayncourt Star-Exelance	1991-06-01	102	16
Rocheby North Light	1998-01-04	130	23	Portlick Ralph	2006-07-31	102	16
Highstones Lord Vincent	1992-01-27	130	20	Tissalian Dexter	1989-05-25	101	18
Streamlight's Tony Baretta	2002-01-18	130	19	Ingmos Emilio Moro	1999-12-03	101	17
Winnie's Copied to Match	1994-01-16	129	21	Bobby		101	16
Puhs Tony	1977-09-18	128	20	Capandus Still Got The Blues	1995-05-02	101	16
Black Eagle of Mansergh	1967-01-22	127	48	Frank in Greenwood	2013-09-30	100	14
Pontus	1976-05-28	127	19	Kroppsmarkens Mr Sunshine	2014-05-31	100	13
Lougin Lennox Kamrats	1992-09-07	127	18				
Puhs Elbereth	1972-06-24	126	29				
Elegans	1976-03-08	126	25				
Licithas Blizzard	1976-11-16	126	23				
Rodarbäl Ruler	1980-08-31	126	20				
Fieldvalley's Fabianco	1993-03-10	125	24				
Fieldvalley's Giovanni	1994-12-16	125	21				
Bierspool Blackbill of Lakedown	2004-06-26	125	20				
Silversnipe Vectra	2015-02-14	123	19				
Golden Rain Sable Blues	2016-03-01	123	18				
Aquador Ulv	2018-03-20	122	19				
Linerswood Pavarotti	1984-12-16	122	19				
Cynhinfä Hamik	2007-10-23	122	17				
Poolstead Political Agent	1989-07-27	121	24				
Carmal's Keen Art	2013-06-18	121	21				
Kullaholm's Riddar Kato	2008-02-22	121	17				
Dawids Paradis Michelangelo	2018-02-20	121	15				
Country Look's Best of Mystery	2006-07-29	120	18				
Tweedledum Murphy S Law	1990-07-07	120	18				
O'Sofinas Tullamore Dew	2009-07-15	120	17				
Loresho Twinjet	1996-06-24	119	19				
Smart Fellow's Reline The Troops	2001-05-08	118	20				
Dark Water's Heartland Dolcetto	2011-08-09	118	17				
Älvgårdens Valle	1982-06-08	117	20				
Rodarbäl Bruna Nadjas Pangen	1993-10-05	117	19				
Trendmaker's Team Spirit	1998-12-24	117	18				
Kammahavs Black Acke	1975-06-01	117	17				
Heavy Loader's Poole Possition	1991-04-15	116	21				
Waterbrook Wild Smoke	2000-09-18	116	21				
Attikonak Presidential	1979-08-29	116	20				
Cassatas Chivas-Regal	1988-07-09	116	20				
Carmal's Enyas Noble	2008-03-02	116	19				
Sunziri's Muddy Belmont	2009-02-22	115	15				
Amazing Work Dexter	2016-07-01	115	13				
Duvkullans Cello	2000-03-09	114	18				
Poolstead Pick of The Pops	1981-08-03	113	21				
Ritou's Fair Connection	2015-03-14	111	18				
Gun-Smoke Asterix		110	52				
Donalbain The Ritz	1994-08-10	110	20				
Toby of Osprey	1975-08-17	110	18				
Ritou's Inas Espresso	2011-08-06	110	17				
Licithas Faithful Apporter	1978-05-09	109	17				
Mallards Big Hole Demon	1974-09-08	108	22				
Duvkullans Kuling	2000-03-09	108	16				
Scaleymarsh Pedlar	1986-02-20	108	15				

Bilaga P8. Antal barnbarn

Hund	Född	Antal barnbarn
Kamrats Buse	1969-08-04	3193
Ballyduff Maroon	1973-04-29	2383
Sandylands Mark		2189
Sandylands Wiseman	1967-08-17	1688
Powhatan Sentry	1968-01-01	1639
Guideline's Copyright	1990-09-29	1491
Sandylands Geoff		1372
Rocksteady By Night	1995-09-29	1241
Puhs Imp	1977-09-03	1173
Baronor Phoenix	1973-11-05	1153
Pendil of Ballyduff	1974-10-10	1149
Licithas Blizzard	1976-11-16	1086
Manymills Electron	1975-05-15	978
Blackthorn Briar	1981-03-23	968
Iliadens Haimon	1981-04-24	933
Novacraft Arris	1983-08-07	915
Sandylands Alpha		903
Rodarbal Dino	1975-02-25	895
Brentchase Black Admiral	1972-11-07	894
Black Eagle of Mansergh	1967-01-22	893
Mallards Clay Basker	1981-09-13	851
Puhs Tony	1977-09-18	841
Ballyduff Fergus	1976-04-15	836
Coco Loco's X-File	2008-11-19	830
Cambremer Wellington	1996-06-03	819

Bilaga P9. Antal barnbarn till hanhundar födda 2000-01-01 eller senare.

Hund	Född	Antal barnbarn
Coco Loco's X-File	2008-11-19	830
Tjotte's Lover Under Cover	2006-03-22	753
Heavy Loader's Turn Back Time	2000-09-04	633
Lab Treasure's Best of All	2000-05-01	615
Winnie's Madison	2000-05-29	612
Conneywarren Lennie	2006-09-05	606
Jayncourt Natural Star	2001-03-01	590
Tasco Brimstone	2000-05-14	583
Minnows Irish Brand	2014-03-02	567
Seawind Polish Poker	2010-06-30	547
Tjotte's Broken Arrow	2000-02-19	532
Cynhinfa Flint	2005-11-16	530
Lakedown Diawl Bach	2008-03-22	517
Delfleet Hawk	2006-07-04	436
Annual's Trendsetter	2008-01-16	416
Conneywarren Brooklin	2008-05-02	415
Cynhinfa Hamik	2007-10-23	379
Duvkullans Cello	2000-03-09	372
Nordjydens Mikkelsen	2008-11-30	326
Whitecity Black	2001-04-12	322
Winnie's Frank Zappa	2002-04-21	316
Mallorn's Romeo	2004-05-06	312
Garronpoint Mole	2005-02-10	311
Destinys Tellmenothingidon'tknow	2010-07-14	299
Streamlight's Tony Baretta	2002-01-18	298

Bilaga F1. Kortfattad beskrivning jaktprov.

B-prov

Den äldsta och mest utbredda provformen är B-prov. Här prövas hundens egenskaper på kallt vilt eller dummies. B-prov är alltså ingen tävling utan en egenskapsbedömning. En domare, auktoriserad av SSRK, bedömer hundens sökarbete, fart, uthållighet, hur den använder sin näsa, dirigerbarhet, markeringsförmåga, skottreaktion, stadga, apporteringslust, apportgrepp, simteknik och vattenarbete samt uppträdandet mot andra hundar (hundtolerans). Efter avslutat prov ger domaren en sammanfattande kritik samt sätter ett pris. Excellent (EX), Very Good (VG), Good (G) eller Not Sufficient (NS). Före 2022 benämndes priserna 1, 2,3 samt 0.

Nybörjarklass (nkl)

Hunden provas på kallvilt. Här ska framförallt hundens arbetsvillighet, spontana apportering och samarbetsvilja bedömas. För att få priset Excellent ska hunden visa mycket god arbetsvillighet, apporteringsglädje och samarbetsvilja och inte uppvisa några allvarligare fel eller brister i arbetet.

Ett Excellent (EX) i nkl innebär att hunden flyttas upp till ökl.

Öppen klass (ökl)

Hunden provas på kallvilt. För att få Excellent ska den genomföra provet på ett övertygande sätt och av domaren anses som en bra jakthund.

Efter två Excellent (EX) i ökl är hunden kvalificerad för ekl.

Elitklass (ekl)

Här provas hunden på kallvilt eller dummies. För ett Excellent pris ska hunden genomföra provet på ett synnerligen övertygande sätt och av domaren anses som en mycket bra jakthund.

Efter tre Excellent (EX) i ekl och ett godkänt praktiskt jaktprov kan hunden tituleras Svensk Jaktprovschampion.

A-prov

På A-prov prövas hunden i konkurrens med andra deltagande hundar på riktig jakt. Innan en hund får starta på ett A-prov i elitklass (EKL A) måste den kvalificera sig med ett Excellent i Öppen Klass A (före 2022-01-01 ett 1:a pris i KKL).

Källa: SSRK.

Bilaga F2. Funktionsbeskrivning Retriever, FB-R

Inom alla jakthundsraser är hundens funktionella arbetsförmåga och dess mentalitet grundläggande aspekter i ett framgångsrikt avelsarbete och i utvecklingen av goda jakthundar. Därför har man under många generationer använt olika former av jaktprov till ledning för avelsarbetet.

Inom de jakthundsraser, där en större andel av populationen inte används i jakt eller tränas för jakt, blir utfallet ofta att en majoritet av hundarna ej prövas i jaktprov. SSRK och dess rasklubbar på retrieversidan har därför tagit fram ett komplement till de traditionella jaktproven. FB-R är en beskrivning vars syfte är att bidra till ökad kunskap om retrieverns jaktliga egenskaper. Den vänder sig såväl till uppfödare som vill få en bättre bild av hundarna inom en kull, och till den enskilda hundägaren som vill lära sig mer om den egna hundens egenskaper.

Med hjälp av FB-R ökar möjligheten att en större andel av populationen ska kunna beskrivas – inom egenskaper som utmärker en apportör, i tidig ålder, i hela kullar, och även om de inte tränats för jakt.

Funktionsbeskrivning Retriever (FB-R) ska därmed ge en bredare bas för arbetet med att stärka och bevara apportörens egenskaper i kommande generationer.

Bilaga F3. Detaljerad jaktprovsstatistik.

Jaktavlade	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Antal unika hundar	595	638	653	679	708	704	712	715	589	695
Antal starter totalt	1370	1346	1363	1279	1322	1335	1312	1376	940	1383
Antal starter per hund	2,30	2,11	2,09	1,88	1,87	1,90	1,84	1,92	1,60	1,99
Antal starter NKL	414	424	437	456	490	468	489	465	379	496
Antal starter ÖKL	524	503	562	487	463	462	471	531	324	466
Antal starter EKL	432	419	364	336	369	405	352	380	237	421
% NKL starter	30	32	32	36	37	35	37	34	40	36
% ÖKL starter	38	37	41	38	35	35	36	39	34	34
% EKL starter	32	31	27	26	28	30	27	28	25	30
% till pris	79,6	77,2	80,0	79,6	78,3	79,2	77,0	75,7	79,3	77,6
% till 1:a pris	30,8	33,3	31,9	33,4	32,8	33,1	34,7	30,5	36,6	32,0
Klassiska	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Antal unika hundar	98	77	68	47	40	40	40	39	29	55
Antal starter totalt	181	124	122	81	62	79	71	71	44	78
Antal starter per hund	1,85	1,61	1,79	1,72	1,55	1,98	1,78	1,82	1,52	1,42
Antal starter NKL	113	84	93	65	45	48	45	42	37	60
Antal starter ÖKL	30	26	23	11	15	30	26	26	5	10
Antal starter EKL	38	14	6	5	2	1	0	3	2	8
% NKL starter	62	68	76	80	73	61	63	59	84	77
% ÖKL starter	17	21	19	14	24	38	37	37	11	13
% EKL starter	21	11	5	6	3	1	0	4	5	10
% till pris	58,0	56,5	45,9	44,4	51,6	48,1	57,7	64,8	52,3	66,7
% till 1:a pris	13,3	12,9	7,4	13,6	14,5	10,1	9,9	21,1	9,1	23,1

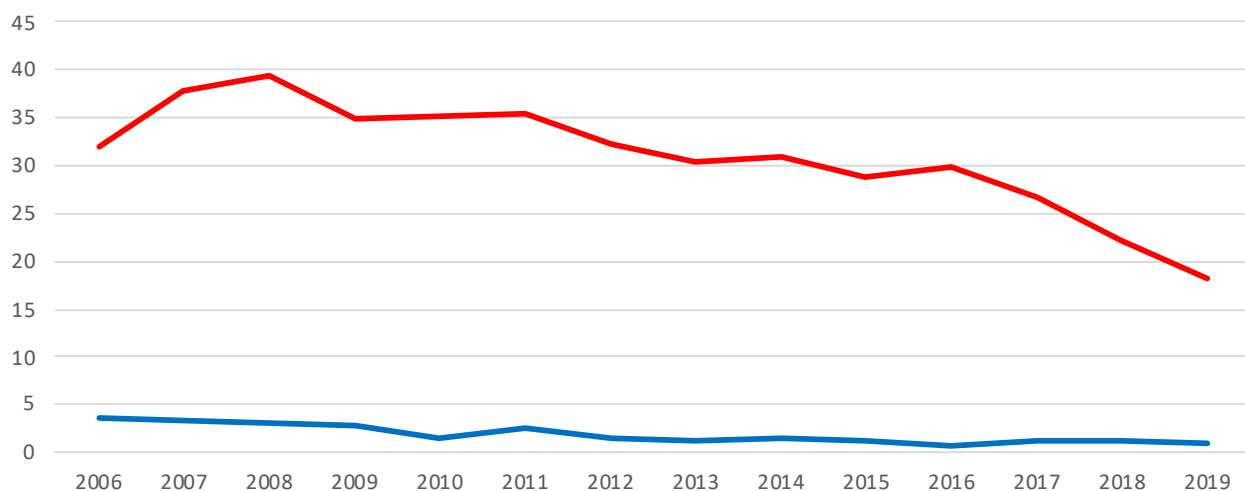
A-prov KKL										
Alla	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Antal unika hundar	51	68	70	86	56	71	68	56	81	53
Antal starter	53	70	73	87	60	74	73	65	84	57
Antal godkända	36	47	48	65	36					
Antal 1:or						33	33	27	37	21
Antal 2:or						6	14	10	9	3
Antal 3:or						11	5	5	7	4
Antal 0:or						24	21	23	31	28
% godkända/1:or	67,9	67,1	65,8	74,7	60,0	44,6	45,2	41,5	44,0	36,8
Jaktavlade	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Antal unika hundar	48	65	69	86	55	71	66	55	77	51
Antal starter	50	67	72	87	59	74	71	64	80	54
Antal godkända	35	45	48	65	35					
Antal 1:or						33	32	27	36	21
Antal 2:or						6	14	10	9	3
Antal 3:or						11	5	4	7	4
Antal 0:or						24	20	23	28	26
% godkända/1:or	70,0	67,2	66,7	74,7	59,3	44,6	45,1	42,2	45,0	38,9
Klassiska	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Antal unika hundar	3	3	1	0	1	0	2	1	4	2
Antal starter	3	3	1	0	1	0	2	1	4	3
Antal godkända	1	2	0	0	1					
Antal 1:or						0	1	0	1	0
Antal 2:or						0	0	0	0	0
Antal 3:or						0	0	1	0	0
Antal 0:or						0	1	0	3	2
% godkända/1:or	33,3	66,7	0,0		100,0		50,0	0,0	25,0	0,0

A-prov EKL										
Alla	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Antal unika hundar	84	90	106	77	91	82	69	88	52	73
Antal starter	141	154	171	120	145	133	126	165	64	134
Antal 1:or	24	33	35	18	28	27	18	35	12	31
Antal 2:or	14	14	28	12	16	10	11	6	3	9
Antal 3:or	25	26	16	16	21	17	9	19	4	10
Antal 0:or	78	81	92	74	80	79	88	105	45	84
% 1:or	17,0	21,4	20,5	15,0	19,3	20,3	14,3	21,2	18,8	23,1
Jaktavlade	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Antal unika hundar	80	87	105	77	91	81	68	87	50	73
Antal starter	137	149	170	120	145	133	124	164	62	134
Antal 1:or	24	33	35	18	28	27	18	35	12	31
Antal 2:or	14	14	28	12	16	10	11	6	3	9
Antal 3:or	24	24	16	16	21	17	8	19	4	10
Antal 0:or	75	78	91	74	80	79	87	104	43	84
% 1:or	17,5	22,1	20,6	15,0	19,3	20,3	14,5	21,3	19,4	23,1
Klassiska	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Antal unika hundar	4	3	1	0	0	1	1	1	2	0
Antal starter	4	5	1	0	0	0	2	1	2	0
Antal 1:or	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Antal 2:or	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Antal 3:or	1	2	0	0	0	0	1	0	0	0
Antal 0:or	3	3	1	0	0	0	1	1	2	0
% 1:or	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Bilaga F4. Andel startande på jaktprov.

Född år	Jaktavlade				Klassiska			
	Startade	Ej start	Total	% start	Startade	Ej start	Total	% start
2006	206	440	646	32	74	1916	1990	4
2007	220	363	583	38	59	1759	1818	3
2008	241	370	611	39	56	1717	1773	3
2009	204	381	585	35	39	1402	1441	3
2010	252	463	715	35	22	1511	1533	1
2011	256	467	723	35	40	1550	1590	3
2012	253	533	786	32	23	1444	1467	2
2013	247	565	812	30	19	1539	1558	1
2014	241	536	777	31	21	1352	1373	2
2015	268	658	926	29	19	1615	1634	1
2016	315	741	1056	30	12	1433	1445	1
2017	278	764	1042	27	20	1685	1705	1
2018	226	789	1015	22	22	1637	1659	1
2019	205	928	1133	18	14	1605	1619	1

Andel startande

Röd: jaktavlade, Blå: klassiska.

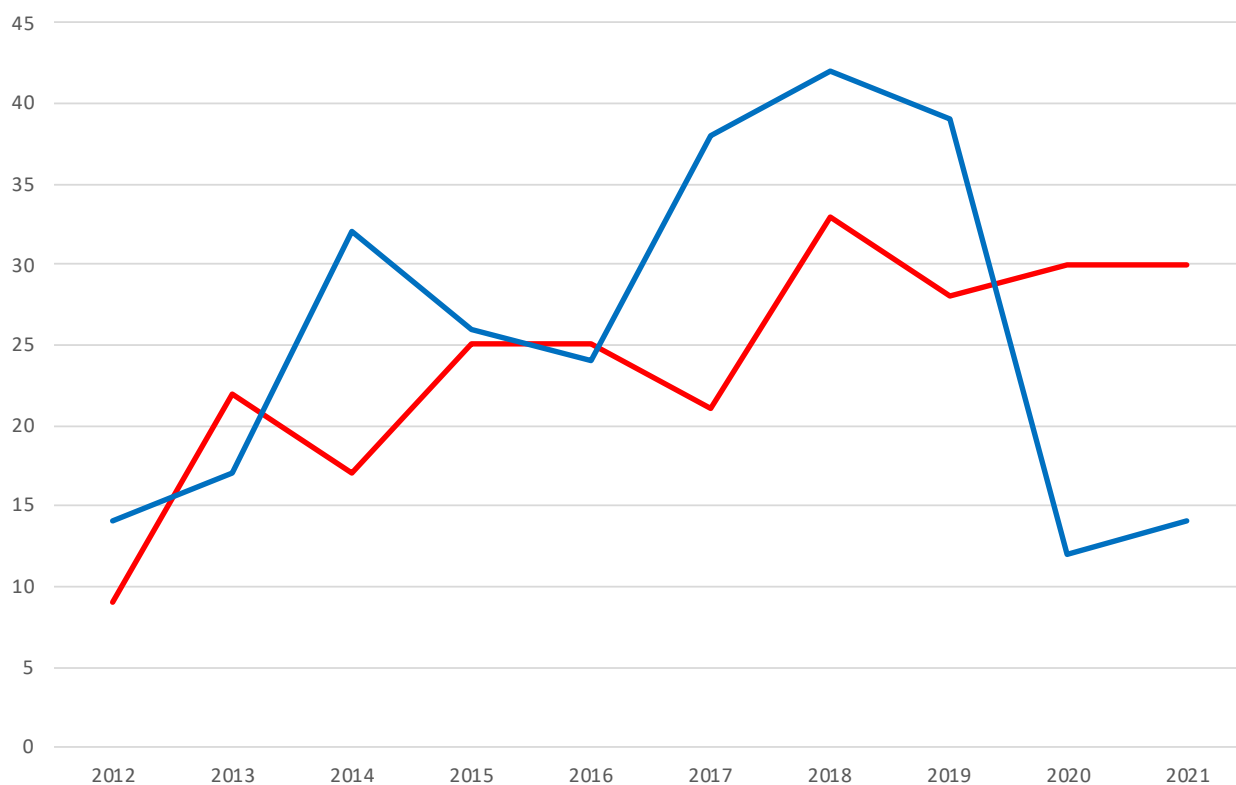
Bilaga F5. Statistik FB-R.

Antal FBR

Hundar födda år

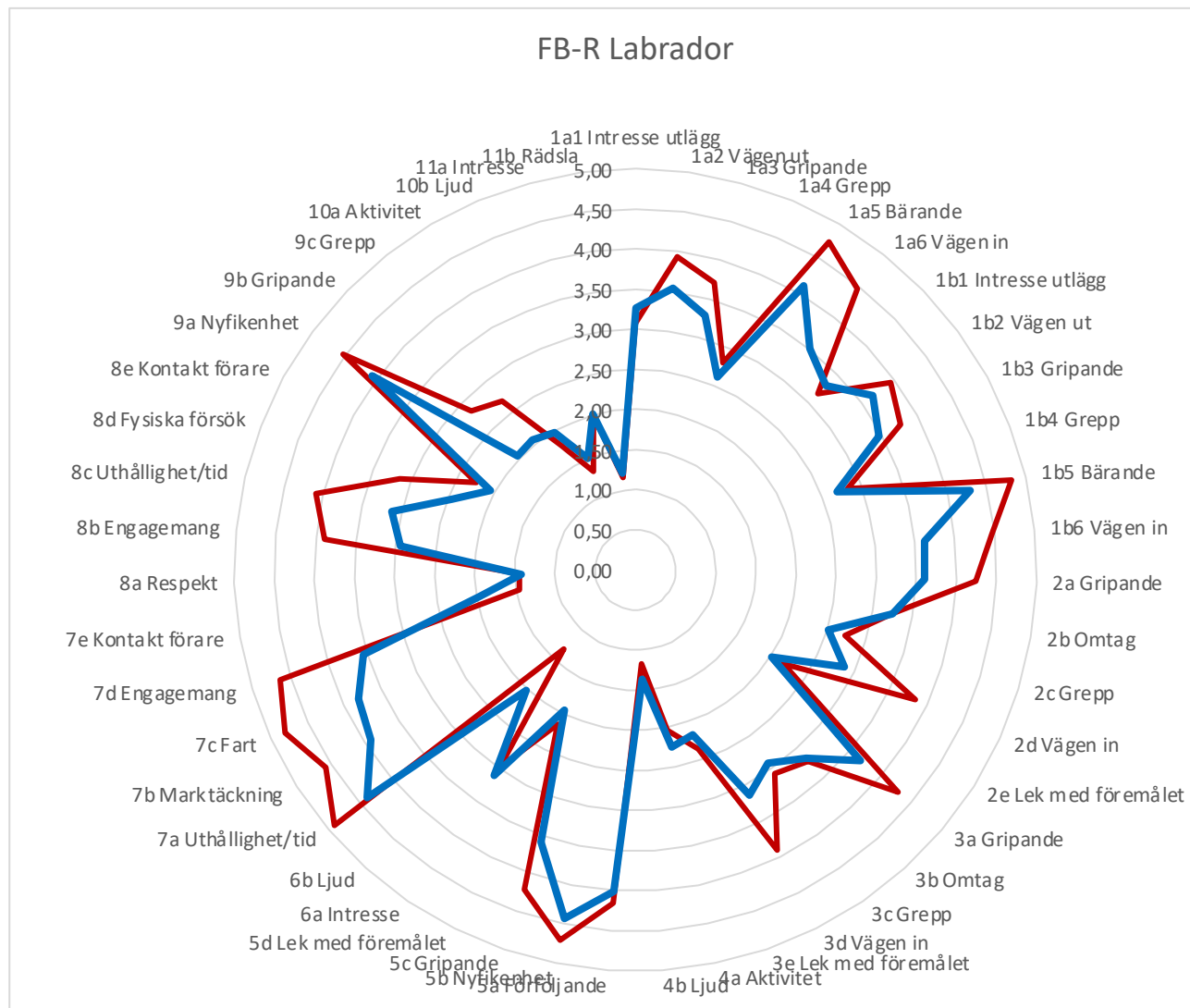
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Jakt	9	22	17	25	25	21	33	28	30	30
Klassiska	14	17	32	26	24	38	42	39	12	14
Alla	23	39	49	51	49	59	75	67	42	44

Antal FBR per födelseår

Röd: jaktavlade, Blå: klassiska.

Bilaga F6. Spindeldiagram FB-R.

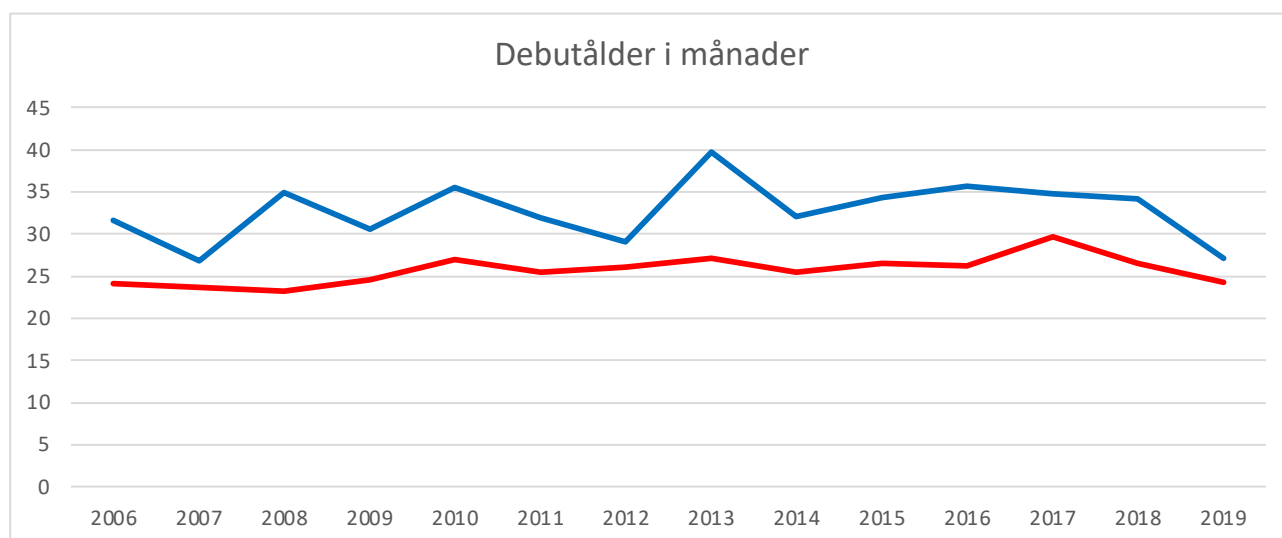

Röd: jaktavlade, Blå: klassiska.

	Jaktavlade	Klassiska
1a1 Intresse utlägg	3,07	3,26
1a2 Vägen ut	3,93	3,54
1a3 Gripande	3,71	3,3
1a4 Grepp	2,8	2,61
1a5 Bärande	4,75	4,11
1a6 Vägen in	4,46	3,52
1b1 Intresse utlägg	3,17	3,31
1b2 Vägen ut	3,94	3,68
1b3 Gripande	3,77	3,46
1b4 Grepp	2,83	2,69
1b5 Bärande	4,81	4,28
1b6 Vägen in	4,47	3,63
2a Gripande	4,25	3,61
2b Omtag	3,26	3,25
2c Grepp	2,73	2,52
2d Vägen in	3,84	2,87
2e Lek med föremålet	2,18	2,02
3a Gripande	4,29	3,68
3b Omtag	3,21	3,17
3c Grepp	3,08	2,92
3d Vägen in	3,9	3,15
3e Lek med föremålet	2,37	2,18
4a Aktivitet	2,04	2,25
4b Ljud	1,18	1,37
5a Förföljande	4,15	4,01
5b Nyfikenhet	4,7	4,43
5c Gripande	4,22	3,6
5d Lek med föremålet	2,15	1,95
6a Intresse	2,99	3,11
6b Ljud	1,33	2,02
7a Uthållighet/tid	4,92	4,38
7b Marktäckning	4,57	3,92
7c Fart	4,81	3,8
7d Engagemang	4,63	3,55
7e Kontakt förare	1,47	1,98
8a Respekt	1,44	1,43
8b Engagemang	3,89	2,95
8c Uthållighet/tid	4,09	3,12
8d Fysiska försök	3,15	2,45
8e Kontakt förare	2,26	2,05
9a Nyfikenhet	4,53	4,07
9b Gripande	2,85	2,05
9c Grepp	2,69	2,07
10a Aktivitet	1,81	1,98
10b Ljud	1,33	1,51
11a Intresse	1,99	2,02
11b Rädsla	1,17	1,21

Bilaga F7. Debutålder jaktprov.

Född år	Jaktavlade	Klassiska
2006	24	32
2007	24	27
2008	23	35
2009	25	31
2010	27	36
2011	25	32
2012	26	29
2013	27	40
2014	26	32
2015	26	34
2016	26	36
2017	30	35
2018	27	34
2019	24	27

Röd: jaktavlade, Blå: klassiska.

Bilaga V1. Beskrivning av BPH.

1. Främmande person

En främmande person, testledaren kommer fram till föraren och hunden. Här beskrivs hundens benägenhet att hälsa, hundens tendens till oro/och eller undvikande, hundens behov att hävda sig eller visa undergivenhet mot testledaren samt om hunden avvisar umgänget med aggression.

2. Föremålslek

Både hundägaren och testledaren leker med hunden. Momentet har två syften, dels att dokumentera lusten till föremålslek, dels hundens allmänna attityd i leken.

3. Matintresse

Hunden får prova att ta godbitar, såväl egna favoriter som standardiserad modell, ur burkar vars lock antingen är öppna eller olika hårt åtskruvade. Syftet är att dokumentera hur mycket hunden är villig att jobba för att nå sina matbitar och hundens generella intresse för mat. Förhoppningen är också att i momentet fånga hundens allmänna envishet. Även hundens tendens att ta kontakt med föraren beskrivs.

4. Överraskning

En siluett av en person i halvfigur reses hastigt upp framför hunden när den kommer gående. Här dokumenteras hur arg och rädd hunden blir, men också hur lätt den har att övervinna en negativ känslomässig upplevelse och hur engagerad hunden är i att lösa problem.

5. Skrammel

En metalltrumma med en kedja i genererar ett högt skramlande ljud, som startar när hunden närmar sig. Hunden får fritt fram att undersöka trumman. Syftet är att beskriva hundens rädsla för ljud, men även dess nyfikenhet för den annorlunda händelsen.

6. Närmande person

En person klädd i kappa, bredbrättad hatt och mörka solglasögon närmar sig långsamt hunden i etapper. När personen kommit inom ett visst avstånd vänder den sig om och står stilla. Hunden släpps fram för att undersöka och ta kontakt. Momentet ska mäta hundens reaktioner i mötet med människor, som ur hundens perspektiv kan upplevas som avvikande.

7. Underlag

Hunden och föraren går över ett nytt och oprövat underlag. Syftet är att mäta eventuell osäkerhet för att gå på annorlunda underlag.

8. Skott (valfritt moment)

Två skott avlossas ca 50 m från ekipaget, ett när hund och förare är i rörelse, ett när de står stilla. Syftet är att dokumentera hundens eventuella reaktion vid skott.

Bilaga V2. Beskrivning av MH.

1. Kontakt

En för hunden obekant person (testledaren) hälsar på hunden, tar den på en kort promenad för att till sist känna igenom hunden för att pröva hur den accepterar hantering.

2. Lek

Testledaren och ägaren kastar en trasa mellan sig och till hunden. En dragkamp följer.

3. Jakt

En trasa fäst vid en lång lina rör sig från hunden.

4. Aktivitet

Hund och ägare står stilla i tre minuter utan att något händer.

5. Avståndslek

En främmande människa rör sig med lekfulla rörelser på ett avstånd på 40 m. Hunden släpps och får (om den vill) söka sig fram och leka med figuranten.

6. Överraskning

Hunden går kopplad med sin ägare. 3 meter framför dem rycks en overall överraskande upp.

7. Ljudkänslighet

En rasslande kedja på en plåt ger ett långdraget ljud vid sidan av hunden.

8. Spöken

Hunden står still med sin ägare. Två vitklädda figurer med stora ögon rör sig sakta mot dem.

9. Leklust

Samma typ av lek som i början genomförs för att se om hunden är påverkad av provet.

10. Skott

4 skott skjuts 20m från hund och ägare. Vid de två första skotten får hunden leka, sedan står de stilla vid de två sista skotten.

Bilaga H1. HD-statistik fördelat på klassiska och jaktavlade labradorer.

HD klassika

Födda år	Antal födda	Röntgade	Röntgade %	HD grad A	HD grad B	HD grad C	HD grad D	HD grad E	A+B	C+D+E	C+D+E %
2015	1634	991	61%	508	219	206	53	5	727	264	27%
2016	1445	870	60%	465	203	164	35	3	668	202	23%
2017	1703	1063	62%	662	217	149	29	6	879	184	17%
2018	1658	980	59%	594	168	163	50	5	762	218	22%
2019	1617	996	62%	609	182	169	27	9	791	205	21%
2020	2063	1205	58%	690	290	180	40	5	980	225	19%
2021	2382	899	38%	498	211	144	33	13	709	190	21%

HD Jaktavlade

Födda år	Antal födda	Röntgade	Röntgade %	HD grad A	HD grad B	HD grad C	HD grad D	HD grad E	A+B	C+D+E	C+D+E %
2015	925	676	73%	387	160	104	22	3	547	129	19%
2016	1056	746	71%	446	179	96	18	7	625	121	16%
2017	1042	749	72%	504	144	83	16	2	648	101	13%
2018	1015	719	71%	461	151	87	16	4	612	107	15%
2019	1133	774	68%	516	154	82	18	4	670	104	13%
2020	1274	906	71%	548	231	108	16	3	779	127	14%
2021	1595	759	48%	493	167	82	12	5	660	99	13%

Källa: Radata för labrador retriever.

Bilaga H2. ED-statistik fördelat på klassiska och jaktavlade labradorer.

ED
klassiska

Född år	Antal födda	Röntgade		ua	1	2	3	1+2+3	1+2+3 i %
		Röntgade	%						
2015	1634	962	59%	859	52	19	32	103	11%
2016	1445	854	59%	775	42	10	27	79	9%
2017	1703	1037	61%	950	43	6	38	87	8%
2018	1658	963	58%	879	50	9	25	84	9%
2019	1617	979	61%	902	35	10	32	77	8%
2020	2063	1187	58%	1088	53	5	41	99	8%
2021	2382	890	37%	814	33	8	35	76	9%

ED
jaktavlade

Född år	Antal födda	Röntgade		ua	1	2	3	1+2+3	1+2+3 i %
		Röntgade	%						
2015	925	658	71%	629	18	5	6	29	4%
2016	1056	727	69%	685	28	4	10	42	6%
2017	1042	736	71%	696	31	4	5	40	5%
2018	1015	707	70%	675	19	5	8	32	5%
2019	1133	758	67%	722	25		11	36	5%
2020	1274	895	70%	864	24	2	5	31	3%
2021	1595	752	47%	722	19	5	6	30	4%

Född år	Röntgade %		1+2+3 i %	
	Klassiska	Jakt	Klassiska	Jakt
2015	59%	71%	11%	4%
2016	59%	69%	9%	6%
2017	61%	71%	8%	5%
2018	58%	70%	9%	5%
2019	61%	67%	8%	5%
2020	58%	70%	8%	3%
2021	37%	47%	9%	4%

Källa: Radata för labrador retriever.

Bilaga H3. Ögondiagnoser.

Födelseår	ARTRESIA PUNCTA LACRIMALIS	CORNEADYSTROFI	DISTICHIASIS	EKTROPION	GEOGRAFISK RD	KATARAKT, PARTIELL CORTEX BAKRE	KATARAKT, PARTIELL CORTEX EKVATORIELL	KATARAKT, PARTIELL CORTEX FRÄMRE Y-SÖM	KATARAKT, PARTIELL CORTEX FRÄMRE	KATARAKT, PARTIELL CORTEX, BPK	KATARAKT, PARTIELL CORTEX, PUNKTFORMIG,	KATARAKT, PARTIELL NUKLEUS	KATARAKT, TOTAL	KONGENITAL KATARAKT, TOTAL	LINDRIG RD/ NÄTHINNEVECK	MAKROBLEFARON	MULTIFOKAL RD	PHTVL/PHPV	PERSISTERANDE HYALOIDKARL	PPM, IRIS-CORNEA	PPM, IRIS-IRIS	PPM, IRIS-LINS	PRA	RETINOPATI	VITREUSDEGENERATION	VITREUSPROLAPS	ÖVRIG MEDFÖDD FÖRÄNDRING I ÖGAT
2014	0	1	0	1	1	6	2	29	9	11	3	2	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	4	0	1	1
2015	0	1	8	0	3	2	3	17	17	9	5	1	0	0	2	0	1	0	0	0	4	0	0	2	1	2	1
2016	0	1	3	1	1	3	0	13	12	14	3	1	0	0	3	0	1	0	0	0	9	0	1	1	0	0	3
2017	1	2	11	1	2	3	2	24	6	9	2	0	1	2	3	0	3	3	0	0	9	0	0	3	0	1	2
2018	0	2	8	1	4	2	1	10	8	10	0	1	0	2	5	1	1	0	1	0	12	2	0	4	0	1	0
2019	0	1	8	2	1	1	0	5	4	7	1	0	0	0	5	0	1	1	0	1	10	0	0	1	0	0	1
2020	1	0	8	1	1	5	2	3	3	10	0	0	0	2	5	0	3	0	0	0	7	0	0	2	0	1	0
2021	0	0	3	0	1	1	1	1	1	5	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	5	0	0	0	0	1	1

Datan är hämtad från SKK data 2023-02-01. Födelseåret anger när hundarna är födda. En hund har endast med sin senaste ögonlysningsdiagnos, alltså ger ingen hund fler antal även om de är lysta flera gånger.

Beakta att vissa diagnoser inte kommer förrän hunden har kommit upp i ålder, vilket kan vara en förklaring av det låga antal de sista åren.

Bilaga H4. Nedärvningsschema för autosomal recessiv arvgång

Nedärvningsschema för autosomal recessiv arvgång, dvs både tikar och hanar drabbas och hundarna indelas i normala, anlagsbärare respektive sjuka. Det krävs två defekta gener för att utveckla sjukdomen.

fri (FF) + fri (FF)			fri(FF) + carrier (Ff)			fri (FF) + affected (ff)		
	F	F		F	f		f	f
F	FF	FF	F	FF	Ff	F	Ff	Ff
F	FF	FF	F	FF	Ff	F	Ff	Ff

carrier (Ff) + carrier (Ff)			carrier (Ff) + affected (ff)			affected (ff) + affected (ff)		
	F	f		f	f		f	f
F	FF	Ff	F	Ff	Ff	f	ff	ff
f	Ff	ff	f	ff	ff	f	ff	ff

FF x FF	Alla valparna blir friska, inga anlagsbärare
FF x Ff	Samtliga valpar blir friska, men 50 % blir anlagsbärare
FF x ff	Alla valpar blir friska, men samtliga är anlagsbärare
Ff x FF	25 % av valparna blir friska - icke anlagsbärare, 50 % blir friska anlagsbärare, 25 % blir sjuka
Ff x Ff	50 % av valparna blir friska anlagsbärare, 50 % blir sjuka
ff x ff	Alla valparna blir sjuka

Exempel på ytterligare sjukdomar som vi kan gentesta labrador retriever för med autosomal recessiv arvgång

CNM

CNM är en ärftlig muskelsjukdom som tidigare bl.a. kallats Hereditary myopathy of the Labrador Retriever (ärftlig myopati hos labrador retriever) eller Labrador Retriever Myopathy (labradormyopati). De proteiner som ska kontrahera musklerna förtvinar istället för att utvecklas och muskelcellerna fylls så småningom av fett och bindväv.

HNPCK

HNPCK = Hereditary nasal parakeratosis eller s k skrovelnos är en genetisk sjukdom där hundens nos blir torr och skrovlig. Blodiga sprickbildningar kan förekomma, vilket kan leda till kronisk irritation och inflammation i hundens nosparti. Sjukdomen är obotlig men lindrigare fall kan behandlas.

SD2 (Chondrodystrofi)

SD2 (dvärgväxt), även kallat Chondrodystrofi, är en sjukdom som gör att benen slutar växa innan de är fullt utvecklade. Den här typen av dvärgväxt resulterar i förkortade framben och en välvd rygglinje. Sjukdomen nedärvs autosomalt recessivt.

Bilaga E1. Svar på domarenkät.

Det första RAS-dokumentet skrevs 2005 och uppdaterades sedan 2016. För att undersöka om/hur labradoren utvecklats exteriört har vi ställt samma frågor, i en enkät till utställningsdomarna, som ställdes 2005. Enkäten skickades nu till 72 svenska domare varav 25 svarade. Av dessa var det 7 st som tyckte de dömt rasen för kort tid för att kunna ge svar på frågorna. Dessutom så hade 7 st domare gått ihop och gjort en sammanfattning av vad de tyckte.

Frågorna var:

1. Har Labrador retriever förändrats sedan du började döma rasen?

2. Om du tycker att rasen förändrats, vad har du då iakttagit? Är det något som förändrats i positiv riktning? Om ja - vad anser Du då? Är det något som förändrats i negativ riktning? Om ja - vad anser Du då?

3. Är det något Du skulle vilja att vi som föder upp rasen borde uppmärksamma i vårt avelsarbete? Om ja - vilka råd skulle du ge oss?

4. Vad anser Du vara de tre största problemen med rasen idag?

5. Vad anser Du vara de tre största förtjänsterna med rasen idag?

Nedan följer en sammanställning av svaren, de går inte riktigt att spalta upp enligt frågorna då de flesta svarat i en löpande text.

Fråga 4 och 5 tyckte de flesta att de redan svarat på och hänvisade till svaren på fråga 2.

Det går inte heller att följa en tydlig linje i svaren, det många tycker har utvecklats positivt, tycker nästan lika många har utvecklats negativt. Några observandum är ändå felaktiga bröstkorgar, typ och mentalitet. Intressant är att 2005 skrev många om tjocka hundar, vilket nästan inte förekommer i svaren av idag. För övrigt ser det ut som att labradoren har ungefär samma fel och förtjänster nu som de hade 2005.

1. Har labrador retriever förändrats?

- De vackra labradorhuvudena är nästan borta, tunga och otypiska med för mycket och för runda kinder.
- Tyngre hundar, förekommer lågställda med fel balans och mycket grova benstommar.
- Den har inte förändrats så mycket säger två domare.
- Nej och ja, den tydliga uppdelningen med förändringen av rasegenskaper.
- Nej.
- Ja den generella kvaliteten har försämrats, ojämnare kvalitet och påfallande stor typskillnad.
- Ja förändringen är att de fått sämre bröstkorgar, tendens till oädla huvuden men det har skett en förbättring. I övrigt håller de samma kvalitet.
- Ja, den har verkligen förändrats genom att rasen nu är uppdelad i jaktavlade och sällskaps/utställningsavlade. Den jaktavlade är mest lik ursprungsvarianten. På

70-talet kunde samma hund tävla på utställning ena dagen och jaktprov andra dagen och få excellent på båda, otänkbart idag. Största förändringen startade när man tog bort jaktmeriten för att få championititeln.

- Ja, stor variation av typer, kvaliteten har gått ner successivt de senaste 10 åren.
- Jag tycker inte att rasen har förändrats men har bara dömt den sedan 2019.
- Efter 40 år har den av naturliga orsaker förändrats, minskad storleksvariation, sundare rörelser och mer homogen typ.
- Tycker att samsnivan har höjts.

Positiv utveckling:

- Bättre pälsar tyckte 8 st (dubbla med hårda täckhår, sällan enkla pälsar, de jaktavlade har fått bättre pälskvalitet).
- Bättre huvuden tyckte 3 st (rastypiska huvuden).
- Bättre kondition tyckte 5 st.
- Bättre svansar tyckte 2 st.
- Bättre fronter/framställ tyckte 2 st.
- Bättre benstommar tyckte 2 st.
- Bättre mentalitet tyckte 8 st (samarbetsvilliga, positiv inställning, glada, aldrig aggressiva, sällan hanhundsiska förekommer, de av jakttyp har fått stabilare temperament).
- Få överdrifter, inte så många tandförluster, bra bröstkorgar, ägarnas insikt om skillnaden mellan hull och massa, sällsynt med högställda hundar, utmärkt typ, rörelser, vinklar var kommentarer från enstaka domare.

Negativ utveckling:

- Sämre pälsar tyckte 6 st (den dubbla pälsen saknas, de jaktavlade har alltför lite underull).
- Sämre huvuden tyckte 4 st (smala skallar och nospartier, korta nospartier, grova molossoida huvuden).
- Sämre kondition tyckte 2 st (dålig muskelkondition, orkar inte trava runt i ringen).
- Sämre svansar tyckte 2 st (lågtsatta svansar, saknar uttersvansen).
- Sämre fronter tyckte 2 st (dåliga vinklar, kunde vara bättre i skuldra, överarm och förbröst).
- Sämre halsskinn tyckte 2 st (löst halsskinn).
- Sämre bröstkorgar tyckte 6 st (kölförmade och alltför smala, ej tunnformade, felformade som gör att benen ser korta ut).
- Många lågställda tyckte 4 st.
- Sämre kors tyckte 3 st (alltför branta kors, sluttande kors).
- Sämre överlinje tyckte 2 st.
- Sämre i typ tyckte 3 st (ojämnhet i typ, typskillnaden är alltför stor).
- Många tyngre tyckte 4 st (tyngre hundar, utställningsvarianten har blivit tyngre och grövre, mycket grova benstommar).
- Sämre mentalitet tyckte 9 st (överglada, svåra att hantera, hyperaktiva, stressade och övertempererade, för vilda ingen "will to please", för heta, upphissade i sitt temperament, överdriven upphetsning, jaktvarianten har svag mentalitet).
- Fel proportioner, tandbortfall, sorgligt att rasen är

delad var kommentarer från enstaka domare.

3. Vilka råd vill du ge uppfödarna?

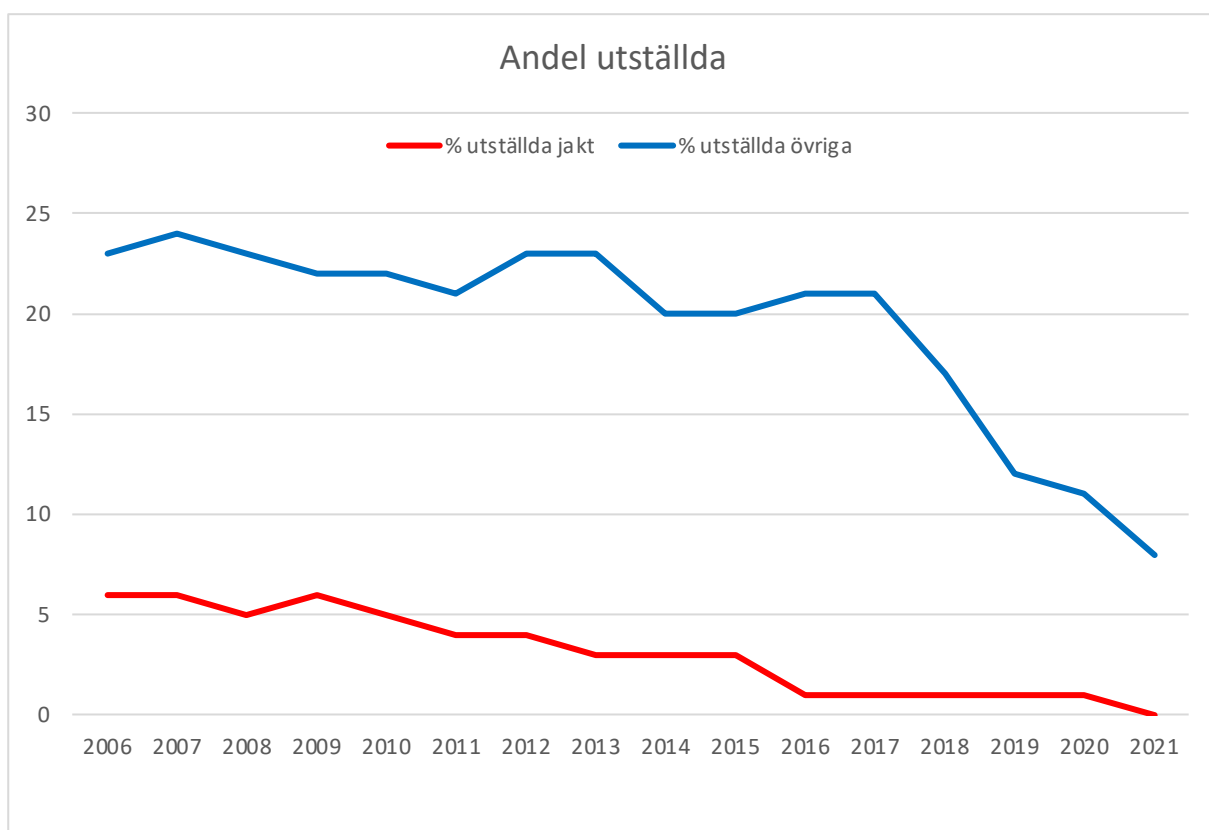
- Vara noga med de rasspecifika detaljerna, det är det som gör rasen unik.
- Läs standarden och vara införstådda med vad den efterfrågar, samarbete!
- Önskar dem högre på benen och bättre bröstkorgar och bakställ.
- Ej glömma korrekt balans.
- Ha med fulltandat i kriterierna för avelsurval.
- Större fokus på vad idealet är exteriört, ökad uppmärksamhet på dessa stressade nästintill otypiska temperament som oftast syns hos unga hanhundar.
- Glöm inte rashistoriken, varför vi har en labrador med massa och substans men med god rörlighet och jaktlust. Tappa inte bort de väsentliga rasegenskaperna. Nyttja den kunskap som finns hos erfarna uppfödare och var ödmjuk inför rasstandarden, inga överdrifter åt något håll.
- Utbilda uppfödarna, gå inte för mycket på statistik, använd inte hundar i avel som ni inte sett i verkligheten.
- Uppfödare av den jaktavlade labradoren anstränger sig för att få en så bra exteriör som möjligt medan intresset för arbetsegenskaperna hos den andra gruppen inte är så stor.
- Att vara mer uppmärksam på konstruktion och ha ett tydligt mål med sin uppfödning. Använda friska djur och endast använda hundar i avel som man med egna ögon sett. Ha bra mentalitet högt på prioriteringslistan. Kvaliteten, det måste till fler hundar av toppkvalitet med vackra huvuden och uttryck, välkonstruerade fram och bak, fin mjuk övergång mellan hals och skuldra, välformad bröstkorg, starkt bakställ med breda låar, korrekt kors och rörelser som innehåller styrka med bra steglängd, korrekt päls och svans.
- Tänka på det som är specifikt för en labrador; den tunnformade bröstkorgen, uttersvansen och den unika dubbla pälsen.
- Var uppmärksam på korsen som behöver förbättras och att rasen skall ha uttersvans. Med det senare följer även korrekt pälskvalitet. Ett stort observandum är hanterbarheten i ringen, många hundar är överexalterade, aldrig aggressiva men okontrollerade och ibland i det närmaste ohanterbara.

Bilaga E2. Statistik utställningar.

När det gäller antalet utställda under åren 2016-2022 så präglas det naturligtvis av pandemiåren 2020-2021, men redan 2018 kan vi se att antalet utställda hundar minskade procentuellt sett. De jaktavlade hade även 2016 en mycket låg procentuell andel, ca 2 %, utställda hundar och så har det fortsatt.

Tabeller och statistik från Labradordata.nu.

Född år	antal födda	varav jakt	varav klassiska	utställda jakt	% utställda jakt	utställda klassiska	% utställda klassiska
2006	2636	646	1990	37	6	464	
2007	2401	583	1818	36	6	439	
2008	2384	611	1773	32	5	404	
2009	2026	585	1441	38	6	324	
2010	2248	715	1533	35	5	334	
2011	2313	723	1590	28	4	337	
2012	2253	786	1467	34	4	334	
2013	2370	812	1558	25	3	352	
2014	2150	777	1373	22	3	274	
2015	2560	926	1634	28	3	328	
2016	2501	1056	1445	14	1	299	
2017	2747	1042	1705	14	1	350	
2018	2674	1015	1659	10	1	279	
2019	2752	1133	1619	7	1	192	
2020	3339	1274	2065	7	1	223	
2021	3997	1613	2384	3	0	195	

Under åren 2006-2021 gjordes sammanlagt 3 713 starter på utställning fördelat på 4 klasser, d.v.s. juniorklass, unghunds-klass, öppen klass och jaktklass. Det är däremot inte 3 713 olika hundar utan många har säkert deltagit flera gånger.

Totalt sett delades det ut 41% excellent, 42% very good, 12% good, 3% sufficient, 1,5% disqualified och 0,5% CBJ. (Här har jag tagit mig friheten att översätta 1:or, 2:or och 3:or till excellent, very good och good som tillkom 2010. Nolla har likställts med disqualified. Sufficient fanns inte alls före 2010. KEP heter numera CBJ, cannot be judged). 26% fick CK, 8% fick cert.

Nedan kommer statistik fördelat på de olika klasserna.

RESULTAT PER KLASST UNDER ÅREN 2006-2021

Juniorklass	E	483	Unghunds-	E	299
	V	433	klass	V	325
	G	109		G	82
	S	28		S	10
	D	9		D	16
	CBJ	6		CBJ	4
	Totalt	1068		Totalt	736
Öppen					
klass	E	722	Jaktklass	E	22
	V	726		V	69
	G	183		G	71
	S	23		S	46
	D	21		D	17
	CBJ	7		CBJ	2
	Totalt	1682		Totalt	227
Sammanlagt					
Excellent	1526		CK	932	
Very good	1553		Cert	278	
Good	445		R-cert	189	
Sufficient	107		Nordic	41	
Disqualified	63		R-nordic	31	
CBJ	19		CACIB	199	
	3713		R-cacib	115	
				1785	

www.labradorklubben.se